

ACTIVITATEA ȘTIINȚIFICĂ A INSTITUTULUI DE ARHEOLOGIE DIN IAȘI ÎN ANUL 2006

Activitatea colectivului Institutului de Arheologie al Filialei Iași a Academiei Române în anul 2006 s-a desfășurat, în ansamblu, pe aceleași coordonate și în aceleași condiții generale din anii anteriori. A avut prioritate finalizarea integrală, în bune condiții și la termen, a tuturor programelor și temelor de cercetare planificate în acest an, urmărindu-se valorificarea și introducerea lor în circuitul științific. De altfel, proiectele editoriale gestionate de membrii Institutului au fost foarte dinamice și eficiente, materializându-se prin îngrijirea și tipărirea unui număr apreciabil de lucrări de specialitate care oglindesc rezultatele cercetărilor instituției, dar și ale colaboratorilor acestora din Moldova, de o parte și de alta a Prutului. Specificul Institutului a impus continuarea cercetărilor arheologice de teren, în ciuda absenței totale a fondurilor destinate bunei desfășurări a acestei activități. Nu în ultimul rând, numeroasele schimbări petrecute pe parcursul acestui an în domeniul resurselor umane ale Institutului, reflectă optica de perspectivă a conducerii, de atragere și pregătire a unor tineri dotați în cadrul personalului de cercetare.

I. Situația personalului de cercetare

Structura colectivului instituției a cunoscut unele modificări importante de-a lungul acestui an, atât în rândul personalului de cercetare, cât și a celui auxiliar. Doamna Cecilia Stoian-Symonds (conservator II) și-a încetat colaborarea. Prin concurs, au fost angajați: dr. Adrian Poruciuc (cercetător științific I, cu jumătate de normă), dr. Lidia Dascălu (cercetător științific III), drd. Cătălin Iulian Hriban (asistent cercetare), drd. Lucia-Mihaela Cazacu-Davidescu (conservator II), d-ra Isabela Diana Condurache (restaurator II) și d-ra Anca Ancuța (operator debutant). Au fost promovați, tot prin concurs, drd. George Aurelian Bilavschi (cercetător științific), drd. Lucian Munteanu (cercetător științific), drd. Bogdan Minea (restaurator II) și d-ra Anca Ancuța (operator IV).

II. Programe și teme de cercetare

În anul 2006 s-au finalizat, la termen, trei teme de cercetare:

1. *Așezările neo-eneolitice de pe Cetățuia–Mărgineni, din mileniile V–IV î. Hr.* (dr. D. Monah);
2. *Etniile „barbare” în izvoarele epigrafice din orașele grecești nord și nord-vest pontice în secolele VI–I î.d.Hr.* (dr. V. Cojocar);
3. *Bârladul în secolele XII–XIV* (prof. dr. V. Spinei).

De asemenea, s-au continuat programele și temele prevăzute în Planul de cercetare al Institutului nostru, pentru anul 2006 și au fost avizate noi proiecte de cercetare. Succint, acestea sunt următoarele:

- 1) Programul *Civilizații preistorice în spațiul carpato-dunărean*, cu temele:
 - 1.1. *Sistem informatic geografic pentru modelarea atlasului arheologic al spațiului carpato-nistrean* (dr. V. Chirica, în colaborare cu Institutul de Informatică Teoretică din Iași al Academiei Române) (termen 2005–2010);
 - 1.2. *Paleoliticul superior recent în spațiul dintre Nistru și Tisa* (dr. V. Chirica) (termen 2005–2008);
 - 1.3. *Așezarea cucuteniana de la Scânteia (jud. Iasi) – partea I* (dr. Cornelia-Magda Lazarovici) (termen 2006–2008);

1.4. *Enciclopedia culturii Cucuteni* (dr. D. Monah – coordonator, dr. Cornelia-Magda Lazarovici, dr. C. Iconomu și colaboratori externi) (termen 2005–2009);

1.5 *Bronzul mijlociu și târziu în Câmpia Moldovei* (dr. Lidia Dascălu) (termen 2007–2008).

2) Programul *Evoluția societății traco-geto-dacice din spațiul carpato-danubiano-pontic până la începutul secolului II d.Hr.*, cu temele:

2.1. *Contribuții arheologice la geneza și evoluția traco-geto-dacilor. Rituri și ritualuri funerare în prima epocă a fierului în Moldova* (dr. C. Iconomu) (termen 2006–2009);

2.2. *Geții și alogenii în Dacia răsăriteană (sfârșitul secolului II a.Chr. – începutul secolului II p.Chr.)* (dr. S. Sanie – coordonator, dr. V. Cojocaru, drd. L. Munteanu) (termen 2005–2010);

2.3. *Scythia și Scythia Minor în inscripții din alte regiuni ale lumii grecești și romane (până în secolul III p. Hr.)* (dr. V. Cojocaru) (termen 2007–2010).

3) Programul *Romanizare, migratori și culturi în mileniul I d.Hr.*, cu temele:

3.1. *Moneda în așezările Daciei romane* (drd. L. Munteanu) (termen 2005–2009);

3.2. *Urbanizarea Dobrogei romane* (dr. D. Aparaschivei) (termen 2005–2009);

3.3. *Corpus-ul descoperirilor romane în Dacia răsăriteană (exceptând teritoriile incluse în Imperiul roman)* (dr. I. Ioniță, dr. S. Sanie, dr. V. Mihailescu-Bîrliba, în colaborare cu Deutsches Archäologisches Institut) (termen 2010);

3.4. *Populațiile autohtone și migratoare din regiunile extra-carpatică în secolele II–V d.Hr.* (dr. I. Ioniță) (termen 2006–2009);

3.5. *Structuri social-economice și interferențe etno-demografice în spațiul carpato-nistean (secolele V–XI d.Hr.)* (prof. dr. D. Gh. Teodor, dr. C. Chiriac) (termen 2006–2007).

4) Programul *Civilizația medievală rurală și urbană românească la est de Carpați în secolele XII–XVII*, cu temele:

4.1. *Interferențe etno-culturale în spațiul carpato-nistean în evul mediu timpuriu și dezvoltat* (prof. dr. D. Gh. Teodor – coordonator, dr. Rodica Popovici, dr. C. Chiriac, dr. D. Aparaschivei, drd. C. Asăvoaie, drd. G. Bilavschi) (termen 2005–2007);

4.2. *Cumanii în spațiul est-european* (prof. dr. V. Spinei) (termen 2007–2009);

4.3. *Bibliografia arheologică a evului mediu românesc* (drd. G. Bilavschi) (termen 2004–2007);

4.4. *Civilizația românească din Moldova în epoca medievală târzie în lumina descoperirii tezaurului de la Iași* (dr. V. Mihailescu-Bîrliba – coordonator, drd. L. Munteanu, drd. G. Bilavschi, drd. C. Asăvoaie, prof. dr. A. Poruciuc);

4.5. *Topografia orașului medieval Iași* (drd. C. Hriban).

III. Cercetări arheologice de teren (Campania 2006)

Cercetătorii Institutului de Arheologie din Iași au participat, în calitate de responsabili științifici și membri ai colectivelor, la săpăturile arheologice desfășurate pe următoarele șantiere arheologice sistematice din țară:

- **Cheile Turzii** (jud. Cluj) – perioada neolitică (dr. Cornelia-Magda Lazarovici);
- **Poduri** (jud. Bacău) – perioada neolitică (dr. D. Monah);
- **Slava Rusă – Ibida** (jud. Tulcea) – perioada romano-bizantină (dr. C. Chiriac; dr. D. Aparaschivei, drd. L. Munteanu);
- **Oltina – Altinum** (jud. Constanța) – perioada romano-bizantină (dr. C. Chiriac; dr. D. Aparaschivei);
- **Isaccea – Noviodunum** (jud. Tulcea) – perioada romano-bizantină, perioada medievală (dr. D. Aparaschivei, drd. G. Bilavschi).

Deoarece, nici pe parcursul acestui an, Academia Română nu a alocat fonduri proprii pentru desfășurarea acestor activități specifice Instituției noastre, am beneficiat, în continuare, de colaborarea cu muzeele din Dobrogea (în special), din Moldova și Transilvania.

De asemenea, s-a continuat inventarierea computerizată a materialului ceramic existent în colecțiile instituției noastre, de către d-l Bogdan Minea. Înregistrarea patrimoniului mobil se realizează în programul DOCPAT (DOCumentarea PATrimoniului), propus de CIMEC pentru inventarierea ce se desfășoară în muzee, direcții județene pentru cultură, culte și patrimoniu cultural, institute de cercetare. Aplicația DOCPAT, dezvoltată pe baza Microsoft Access 2000, beneficiază de toate facilitățile oferite de acest program, precum și

de toate limitările acestuia. Până în prezent, cu ajutorul acestui soft, a fost inventariată aproape o treime din piesele aflate în colecțiile Institutului de Arheologie Iași.

IV. Manifestări științifice organizate de Institut

A. Internaționale

- 28–29 septembrie: Colocviul *Complexul cultural Cucuteni-Tripolie: unitate și diversitate/Cucuteni-Tripolye Cultural Complex: Unity and Variety – Colocvium*, Piatra Neamț (în colaborare cu Complexul Muzeal Județean Neamț);

- 8–12 noiembrie: Simpozionul *Români din afara granițelor țării. Evoluție istorică și situație prezentă în contextul integrării României în Uniunea Europeană*, Iași – Chișinău (în colaborare cu Despărțământul ASTRA „Mihail Kogălniceanu” Iași, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași, Universitatea de Stat din Moldova–Chișinău, Muzeul național de Arheologie și Istorie a Moldovei–Chișinău, Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Iași și Muzeul Literaturii Române Iași).

B. Naționale

- 6 aprilie: Simpozionul prilejuit de lansarea volumului – V. Cojocar (ed.), *Ethnic Contacts and Cultural Exchanges North and West of the Black Sea from the Greek Colonization to the Ottoman Conquest*, Iași, 2005;

- 17 mai: Simpozionul *Cercetări arheologice din anul 2005*;

- 15 iunie: Ședința festivă de conferire a titlului de *Membru de onoare al Institutului de Arheologie din Iași* profesorului dr. Alexandru Vulpe, membru corespondent al Academiei Române;

- 9 septembrie: Simpozionul *Descoperiri arheologice din secolele IV–XI la est de Carpați* (în colaborare cu Academia Română – Filiala Iași, Subcomisia pentru studiul formării poporului și limbii române);

- 15 noiembrie: Simpozionul prilejuit de lansarea volumului – A. Rubel, *Cetatea înspăimântată. Religie și politică la Atena în timpul războiului peloponesiac*, Iași, 2006 (în colaborare cu Seminarul de Istorie Veche și Arheologie al Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași);

- 5 decembrie: Simpozionul *Marele tezaur monetar medieval descoperit la Iași*, cuprinzând: vernisajul expoziției *Marele tezaur monetar medieval de la Iași*, lansarea volumului – V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (historical significance of the great medieval coin hoard of Iași – 2002*, Iași, 2006 și sesiunea de comunicări – *Marele tezaur monetar medieval de la Iași* (în colaborare cu Complexul Muzeal Național „Moldova” Iași – Muzeul de Istorie a Moldovei și Editura „Institutul European”).

În același timp, în cadrul Institutului a continuat organizarea ședințelor bilunare de comunicări, la care au participat cercetători din cadrul instituției noastre, dar și colaboratori externi.

V. Participări la manifestări științifice

A. Internaționale

- C. Chiriac, *Huit tablettes de malédiction trouvées à Istros*, Université de Paris-Sorbonne (Paris–IV), 15 mai (în colaborare);

- Cornelia-Magda Lazarovici, *Neo-eneolithic constructions from South Eastern Europe: Techniques of building and spatial organization* – „XVe Congrès de l’Union Internationale des Sciences Préhistoriques et Protohistoriques”, Lisboa, 4–9 septembrie (în colaborare);

- D. Monah, *Use of astragals in the rituals of Chalcolithic Cucuteni Culture. Case study: the Poduri-Dealul-Ghindaru Tell* – „International Council for Archaeozoology”, Instituto Nacional de Antropología e Historia, Escuela Nacional de Conservación, Restauración y Museografía, México City, 23–28 august (în colaborare);

- D. Monah, *Le sel dans la Préhistoire de la Roumanie* – „Las salinas y la sal de interior en la historia: Economía, medioambiente y sociedad”, Universidad Rey Juan Carlos, Sigüenza, 6–9 septembrie;

- D. Monah, *Analyses et modélisation spatiale autour des sources salées de Moldavie précarpatique durant la Préhistoire* – „Las salinas y la sal de interior en la historia: Economía, medioambiente y sociedad”, Universidad Rey Juan Carlos, Sigüenza, 6–9 septembrie (în colaborare);

- D. Monah, *Une confirmation ethnographique du verset de Ezequiel 16/4. Saler les nouveau nés* – „Las salinas y la sal de interior en la historia: Economía, medioambiente y sociedad”, Universidad Rey Juan Carlos, Sigüenza, 6–9 septembrie;

- A. Poruciuc, *Hora – a round dance of the Other World*, New Bulgarian University, Sofia, 2 mai.

B. Naționale

- C. Asăvoaie, *Curțile domnești din Țara Moldovei. „Realizări”, realități și priorități arheologice*, Institutul de Arheologie din Iași, 6 aprilie;
- C. Asăvoaie, *Turnul de intrare de la Spitalul „Sf. Spiridon” Iași și o posibilă valorificare muzeală – „Monumentul – tradiție și viitor”*, ediția a VIII-a, Iași, 5–8 octombrie (în colaborare);
- C. Asăvoaie, *Administrarea și punerea în valoare a unui monument istoric*, Vaslui, 29–30 noiembrie (în colaborare);
- C. Asăvoaie, *Un „ctitor” uitat: Oreste Tafrali*, Vaslui, 29–30 noiembrie (în colaborare);
- C. Asăvoaie, *Cercetarea arheologică – „Marele tezaur monetar medieval descoperit la Iași”*, Iași, 5 decembrie (în colaborare);
- C. Asăvoaie, *Despre materialele arheologice – „Marele tezaur monetar medieval descoperit la Iași”*, Iași, 5 decembrie (în colaborare);
- D. Aparaschivei, *Elitele municipale de la Tropaeum Traiani*, Constanța, 4–6 octombrie;
- G. Bilavschi, *Stagiul de documentare în Suedia, 1–22 noiembrie 2005*, Institutul de Arheologie din Iași, 23 martie;
- G. Bilavschi, *Ceramica și uneltele de fier din tezaurul descoperit la Iași*, Vaslui, 29–30 noiembrie;
- G. Bilavschi, *Cercetarea arheologică – „Marele tezaur monetar medieval descoperit la Iași”*, Iași, 5 decembrie (în colaborare);
- G. Bilavschi, *Despre materialele arheologice – „Marele tezaur monetar medieval descoperit la Iași”*, Iași, 5 decembrie (în colaborare);
- Mihaela Cazacu-Davidescu, *Valori arheologice egiptene la British Museum*, Institutul de Arheologie din Iași, 27 aprilie;
- C. Chiriac, *Obiecte bizantine, cu caracter creștin, dintr-o colecție particulară și semnificația lor*, Institutul de Arheologie din Iași, 23 martie;
- C. Chiriac, *Ibida-Slava Rusă – „Cercetări arheologice din anul 2005”*, Institutul de Arheologie din Iași, 17 mai (în colaborare);
- C. Chiriac, *Două fibule cu inscripție din Moesia Inferior*, Centrul de Studii Clasice și Creștine al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 18 mai (în colaborare); Constanța, 4–6 octombrie (în colaborare);
- C. Chiriac, *Cercetările arheologice de la Ibida-Slava Rusă, Sector Curtina G – „A XL-a Sesiune Națională de Rapoarte Arheologice”*, Constanța, 31 mai–3 iunie 2006 (în colaborare);
- C. Chiriac, *Semnificația economică a monedei bizantine la est de Carpați în secolele VI–VII – „Descoperiri arheologice din secolele IV–XI la est de Carpați”*, Academia Română – Filiala Iași, 9 septembrie;
- C. Chiriac, *Sigilii bizantine inedite din Dobrogea*, Constanța, 4–6 octombrie;
- V. Chirica, *Artă și religii preistorice. Sanctuarele paleoliticului superior european – „Prelegerile Academiei”*, Academia Română – Filiala Iași, 28 ianuarie;
- V. Chirica, *Chauvet – Începuturile artei rupestre*, Institutul de arheologie din iași, 16 martie;
- V. Chirica, *Mitoc – Cosăuți – „Cercetări arheologice din anul 2005”*, Institutul de Arheologie din Iași, 17 mai;
- V. Cojocaru, prezentarea volumului – V. Cojocaru (ed.), *Ethnic Contacts and Cultural Exchanges North and West of the Black Sea from the Greek Colonization to the Ottoman Conquest*, Iași, 2005 – „Târgul național de carte Librex – 2006”, Iași, 5 aprilie; Institutul de Arheologie din Iași, 6 aprilie;
- V. Cojocaru, *Despre așa-numitul „protectorat” scitic asupra orașelor grecești nord-vest pontice – „Arhitectură. Restaurare. Arheologie”*, Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București, 7 aprilie;
- V. Cojocaru, *Aspecte fonetice în inscripțiile grecești din orașele nord-pontice în secolele VI a. Chr.–III p. Chr.*, Catedra de Limbi Clasice a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 14 aprilie;
- V. Cojocaru, *Aspecte morfologice în inscripțiile grecești din orașele nord-pontice în secolele VI a. Chr.–III p. Chr.*, Catedra de Limbi Clasice a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 16 iunie;
- V. Cojocaru, *Călătorie de documentare în Germania*, Institutul de Arheologie din Iași, 22 iunie;
- V. Cojocaru, *Aspecte sintactice în inscripțiile grecești din orașele nord-pontice în secolele VI a. Chr.–III p. Chr.*, Catedra de Limbi Clasice a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 19 octombrie;
- V. Cojocaru, *Unele observații privind sintaxa cazurilor în inscripțiile de la nordul Mării Negre, „Antichitatea și moștenirea ei spirituală”*, Catedra de Limbi Clasice și Lectoratul de Neogreacă ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 28 octombrie;

- V. Cojocaru, prezentarea volumului – A. Rubel, *Cetatea înspăimântată. Religie și politică la Atena în timpul războiului peloponesiac*, Iași, 2006 – Seminarul de Istorie Veche și Arheologie al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 15 noiembrie;
- Ligia Dascălu, *Piese de os și corn descoperite în așezarea culturii Noua de la Crasnaleuca, județul Botoșani*, Vaslui, 29–30 noiembrie;
- C. Hriban, *Heraldica Renașterii, de la tratat la almanah. Note pe marginea unei vechi tipărituri*, Comisia de Heraldică, Genealogie și Sigilografie a Academiei Române – Filiala Iași, 13 iunie;
- C. Ionomu, *Profesorul universitar Alexandru Vulpe, un reprezentant de seamă al cercetării arheologice românești*, Institutul de Arheologie din Iași, 15 iunie;
- I. Ioniță, *Necropola de tip Sântana de Mureș (sec. IV d. Hr.) de la Iacobeni (jud. Iași). Date preliminare* – „Probleme ale culturii Sântana de Mureș din secolul IV d. Hr.”, Bârlad, 19–20 mai;
- Cornelia-Magda Lazarovici, *Un atelier de prelucrare a aurului de la Cheile Turzii–Peștera ungurească*, Institutului de Arheologie din Iași, 27 aprilie (în colaborare);
- Cornelia-Magda Lazarovici, *Surse de silex și alte materii prime folosite de comunitățile preistorice din România* – „Neolitizarea spațiului central și sud-est european. România”, Sibiu, 18–20 mai (în colaborare);
- Cornelia-Magda Lazarovici, *Migrația a III-a și a IV-a din neoliticul timpuriu din regiunea carpato-dunăreană* – „Neolitizarea spațiului central și sud-est european. România”, Sibiu, 18–20 mai (în colaborare);
- Cornelia-Magda Lazarovici, *Ritualuri de fundare în Precucuteni-Cucuteni* – „Idei, credințe, simboluri. Ritualuri și ofrande la întemeiere și abandonare”, Caransebeș, 26–28 mai;
- Cornelia-Magda Lazarovici, *Despre construcțiile de cult neo-eneolitice din sud-estul Europei. Tehnici de construire, organizare spațială, scurte interpretări. Partea I* – „Zilele Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași”, 24 octombrie (în colaborare);
- V. Mihailescu-Bîrlița, *Despre formele bănești premonetare* – „Simpozionul de Numismatică dedicat împlinirii a 126 de ani de la înființarea Băncii Naționale a României”, București, 4 mai;
- V. Mihailescu-Bîrlița, *Profesorul Alexandru Vulpe la 75 de ani*, Institutul de Arheologie din Iași, 15 iunie;
- V. Mihailescu-Bîrlița, *Istoricul și semnificația descoperirii* – „Marele tezaur monetar medieval descoperit la Iași”, Iași, 5 decembrie;
- B. Minea, *Turnul de intrare de la Spitalul „Sf Spiridon” Iași și o posibilă valorificare muzeală* – „Monumentul – tradiție și viitor”, ediția a VIII-a, Iași, 5–8 octombrie (în colaborare);
- B. Minea, *Administrarea și punerea în valoare a unui monument istoric*, Vaslui, 29–30 noiembrie (în colaborare);
- D. Monah, *Mirabila Anatolie preistorică*, Institutul de Arheologie din Iași, 19 ianuarie;
- D. Monah, *Cucuteni – ultima civilizație calcolitică din sud-estul Europei*, Vernisajul expoziției „Civilizația Cucuteni”, 19 mai, Bârlad;
- D. Monah, *Religie și artă în cultura Cucuteni*, Vernisajul Muzeului Cucuteni, 24 iunie, Piatra Neamț;
- D. Monah, *Cucuteni – un univers mereu inedit*, Bacău, 6–7 octombrie;
- D. Monah, *Ceramica cucuteniană de prestigiu de la Mărgineni-Cetățuia*, Bacău, 6–7 octombrie;
- L. Munteanu, *Ibida-Slava Rusă* – „Cercetări arheologice din anul 2005”, Institutul de Arheologie din Iași, 17 mai (în colaborare);
- L. Munteanu, *Cercetările arheologice de la Ibida-Slava Rusă, Sector Curtina G* – „A XL-a Sesiune Națională de Rapoarte Arheologice”, Constanța, 31 mai – 3 iunie 2006 (în colaborare);
- L. Munteanu, *Unele considerații numismatice asupra tezaurului descoperit la Iași*, Vaslui, 29–30 noiembrie;
- L. Munteanu, *Administrarea și punerea în valoare a unui monument istoric*, Vaslui, 29–30 noiembrie (în colaborare);
- L. Munteanu, *Structura descoperirii monetare* – „Marele tezaur monetar medieval descoperit la Iași”, Iași, 5 decembrie;
- Rodica Popovici, *Cahle cu vulturi bicefali în Moldova medievală (secolele XV–XVII)*, Institutul de Arheologie din Iași, 7 iunie;
- Rodica Popovici, *Noi date despre ceramica otomană de Adama descoperită la Iași* – „Simpozionul național de artă și civilizație medievală”, Suceava, 24–26 noiembrie;
- Rodica Popovici, *Câteva precizări în legătură cu o cahă din secolele XV–XVI, descoperită la Curțile domnești din Vaslui*, Vaslui, 29–30 noiembrie;
- A. Poruciu, *O privire asupra elementelor pre-homerice perpetuate în folclorul românesc și în cel sud-est european* – „Identitatea culturală românească în contextual integrării europene”, Academia Română – Filiala Iași, 22–23 septembrie;

- A. Poruciuc, *Vechi germanisme din limba română (ateia, brândușă) confirmate de corespondențe din alte limbi romanice* – „Zilele Universității „Alexandru Ioan Cuza”. Rezultate și perspective actuale ale lingvisticii românești și străine”, Iași, 28 octombrie;
- S. Sanie, prezentarea volumului – V. Cojocaru (ed.), *Ethnic Contacts and Cultural Exchanges North and West of the Black Sea from the Greek Colonization to the Ottoman Conquest*, Iași, 2005 – Institutul de Arheologie din Iași, 6 aprilie;
- S. Sanie, *Noi însemnări și imagini în spațiul dacic (sec. III a.Chr. - III p.Chr.). Implicații istorice și lingvistice*, Festivitatea de deschidere a „Zilelor Academice Ieșene”, Academia Română – Filiala Iași, 8 septembrie;
- V. Spinei, prezentarea volumului *Die Welt von Byzanz*, München, 2004 – Institutul de Arheologie din Iași, 19 ianuarie;
- V. Spinei, *Probleme generale privind marile migrații în estul și sud-estul Europei* – „Autohtoni și migratori la est de Carpați. Secolele IV–XI”, Vaslui, 28 martie;
- V. Spinei, *Informații vechi rusești despre Cetatea Albă*, Institutul de Arheologie din Iași, 7 iunie,
- V. Spinei, *Laudatio profesorului Alexandru Vulpe la împlinirea a 75 de ani*, Institutul de Arheologie din Iași, 15 iunie;
- V. Spinei, *Omagierea colegului Silviu Sanie*, Institutul de Arheologie din Iași, 3 iulie;
- V. Spinei, *Nomazii turanici în spațiul est-carpatic românesc în secolele X–XI* – „Descoperiri arheologice din secolele IV–XI la est de Carpați”, Academia Română – Filiala Iași, 9 septembrie;
- V. Spinei, *Stagiu de documentare la Römisch-Germanische Kommission de la Frankfurt pe Main (august 2006)*, Institutul de Arheologie din Iași, 12 octombrie;
- D. Gh. Teodor, *Unele probleme privind contactele dintre autohtoni și migratori la nordul Dunării de Jos (veacurile V–X)* – „Autohtoni și migratori la est de Carpați. Secolele IV–XI”, Vaslui, 28 martie;
- D. Gh. Teodor, *Anții și alanii în secolele VI–VIII în spațiul carpato-dunăreano-pontic* – „Milenii tezaurizate – creație și spiritualitate”, Buzău, 29 iulie;
- D. Gh. Teodor, *Migrația slavilor în regiunile extra-carpatică. Contribuția cercetărilor arheologice* – „Descoperiri arheologice din secolele IV–XI la est de Carpați”, Academia Română – Filiala Iași, 9 septembrie;
- D. Gh. Teodor, *Meșteșugari bizantini la nordul Dunării de Jos în mileniul I*, Bacău, 7 octombrie;
- D. Gh. Teodor, *Satul romanic și vechi românesc în mileniul marilor migrații (secolele IV–XIII)* – „Prelegerile Academiei” – Academia Română – Filiala Iași”, 28 octombrie.

VI. Stagii de documentare-cercetare/burse

- dr. D. Aparaschivei – *Italia* (Roma), 1 ianuarie–30 iulie 2006: bursă „Vasile Pârvan” (Accademia di Romania) – documentare în biblioteci și arhive;
- G. Bilavski – *Rusia* (Moscova, St. Petersburg), septembrie–octombrie 2006: stagiul de documentare (schimburi interacademice);
- dr. Victor Cojocaru – *Germania* (Trier, München), 1–15 mai 2006: documentare la Universitatea din Trier și la Kommission für Alte Geschichte und Epigraphik des Deutschen Archäologischen Instituts – München (invitat al Deutsches Archäologisches Institut);
- dr. Ion Ioniță – *Germania* (Frankfurt am Main și Bonn), 22 mai–18 iulie 2006: documentare (invitat al Deutsches Archäologisches Institut, prin Römisch-Germanische Kommission din Frankfurt); *Germania* (Frankfurt am Main și Bonn), 16 octombrie – 31 decembrie 2006: documentare (fonduri de la Fundația Alexander von Humboldt);
- dr. Cornelia-Magda Lazarovici – *Portugalia* (Lisboa), 4–9 septembrie 2006: participare la cel de-al XV-lea Congres al *Uniunii Internaționale de Științe Preistorice și Protoistorice*;
- dr. Virgil Mihailescu-Bîrliba – *Marea Britanie*, 14 septembrie–4 octombrie 2006: stagiul de documentare (schimburi interacademice);
- dr. Dan Monah – *Spania* (Sigüenza), 6–9 septembrie: participare la: *Congreso Internacional – Las salinas y la sal de interior en la historia: Economía, medioambiente y sociedad*, Universidad Rey Juan Carlos;
- L. Munteanu – *Ungaria* (Budapesta), 7–20 septembrie: stagiul de documentare la Magyar Nemzeti Múzeum (schimburi interacademice);

- dr. A. Poruciuc – *Bulgaria* (Sofia), 2 mai: conferință (invitat de New Bulgarian University);
- prof. dr. V. Spinei – *Germania* (Berlin), 6–21 aprilie: documentare la Freie Universität (program Socrates); *Germania* (Frankfurt pe Main), 1–31 august 2006: documentare (invitat al Deutsches Archäologisches Institut, Römisch-Germanische Kommission din Frankfurt); *Suedia* (Stockholm, Lund, Göteborg, Uppsala), 16-31 octombrie 2006: documentare (schimburi interacademice).

VII. Programe de cercetare științifică (Granturi)

Obținerea finanțărilor extrabugetare, necesare creării condițiilor optime desfășurării activității de cercetare (dotare cu aparatură, salarizare, deplasări etc.) a reprezentat o prioritate a Institutului de Arheologie din Iași. În acest an s-au finalizat trei proiecte de grant și au fost aprobate spre finanțare alte trei (din care unul internațional):

A. Internaționale

- Proiectul *Römische und byzantinische Keramikfunde im südosteuropäischen Barbaricum (spätes 3.–6. Jh.)* din cadrul programului „Fritz-Thyssen-Sonderprogramm zum wissenschaftlichen Wiederaufbau in Südosteuropa” (administrat de către Fundația Alexander von Humboldt) (dr. I. Ioniță – coordonator al proiectului);

B. Naționale

- *Religie, artă și societate în preistoria Europei, cu privire specială la spațiul carpatic*, Grant CNCSIS 648/2006-2008 (dr. V. Chirica – director de proiect, B. Minea – membru);
- *Structuri etno-demografice la Dunărea de Jos (sec. I–VII p. Chr.)*, Grant CNCSIS 1212/2006–2009 (dr. D. Aparaschivei, dr. C. Chiriac – membri) (în colaborare cu Facultatea de Istorie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași);
- *Implicațiile istorice ale descoperirii marelui tezaur de monede medievale de la Iași*, Grant CNCSIS 247/2004-2006 (dr. Virgil Mihailescu-Bîrliba – director de proiect, L. Munteanu, C. Asăvoaie, G. Bilavschi – membri);
- *Societatea românească din spațiul est-carpatic în secolele XI–XIII. Aspecte demografice și culturale*, Grant CNCSIS 746/2003-2006 (prof. dr. V. Spinei – director de proiect, G. Bilavschi – membru);
- *Autohtoni și migratori la Dunărea de Jos în secolele IX–XII*, Grant GAR 8/2005–2006 (prof. dr. V. Spinei – director de proiect, G. Bilavschi – membru);
- *Platforma de formare și cercetare interdisciplinară în domeniul arheologiei – ARHEOINVEST*, cod CNCSIS 38/2006–2008 (prof. dr. V. Spinei – director de proiect) (în colaborare cu Facultatea de Istorie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași).

VIII. Activitate didactică și doctorate

A. Cursuri

- Dr. V. Chirica – Facultatea de Istorie-Geografie (Universitatea „M. Kogălniceanu” Iași), cursuri: *Paleogeografia Cuaternarului* (anul III), *Muzeologie generală* (anul IV); Facultatea de Relații Internaționale și Studii Europene (Universitatea „M. Kogălniceanu” Iași), curs: *Religie și societate în Europa* (anul III);
- Dr. S. Sanie – Facultatea de Istorie (Universitatea „Al. I. Cuza” Iași), curs: *Introducere în iudaistică* (Master „Istoria evreilor și ebraistică”, anul I);
- Prof. dr. V. Spinei – Facultatea de Istorie (Universitatea „Al. I. Cuza” Iași), cursuri: *Epoca marilor migrații (perioada târzie)* (anul III), *Marea invazie mongolă* (anul IV), *Societatea românească de la nordul și sudul Dunării în sec. X–XIV* (Master, anul I: „Societate și putere în antichitate și evul mediu”), *Impactul mongol asupra civilizației din estul și sud-estul Europei* (Master, anul II: „Societate și putere în antichitate și evul mediu”).

B. Doctorate

Opt dintre membrii Institutului dețin dreptul de conducere de doctorat în cadrul Academiei Române sau al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. În acest an, cercetători ai instituției noastre au participat în calitate de coordonatori științifici la susținerea unor lucrări de doctorat:

- Dr. Silviu Sanie (conducător științific): „*Obolul lui Charon*” în zona Dunării de Jos în epoca romană și romano-bizantină – Bența I. Codrin (18. 02. 2006);

- Prof. dr. Victor Spinei (conducător științific): *Structuri medievale în așezările din ținutul Orheiului (secolele XV–XVI)* – Bacumenco V. Ludmila (4. 03. 2006);
- Prof. dr. Dan Gh. Teodor (conducător științific): *Elemente răsăritene în regiunile extracarpătice (secolele VI–X d. Hr.)* – Gogu A. Monica Sanda (18. 03. 2006);
- Acad. Mircea Petrescu-Dîmbovița (conducător științific): *Civilizațiile de la sfârșitul epocii bronzului din spațiul sud-carpatic al României și relațiile lor cu cele din sud-estul Europei* – Bolohan N. Neculai (14. 10. 2006);
- Prof. dr. Victor Spinei (conducător științific): *Reședințele boierești din Țara Românească și Moldova în secolele XIV–XVI* – Apetrei C. Nicolae Cristian (22. 11. 2006);
- Prof. dr. Dan Gh. Teodor (conducător științific): *Structura orașelor vest-pontice din Schytia Minor în secolele II–IV d. Hr.* – Nicola Ciprian Dobrin (16. 12. 2006).

De asemenea, cercetători ai Institutului de Arheologie din Iași au avut calitatea de referenți științifici în cadrul comisiilor de validare a tezelor de doctorat suținute la diverse instituții de învățământ superior din țară sau au condus lucrări de licență la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

IX. Activitatea editorială

În acest an a fost tipărit la Editura Academiei un nou volum din revista Institutului – *Arheologia Moldovei* (nr. XXVIII/2005, 441 pag., ISSN 0066–7358). Volumul pentru anul în curs (nr. XXIX/2006) a fost predat la aceeași editură și se află într-un stadiu avansat de tipărire. De-a lungul timpului, această publicație de tradiție a dobândit un binemeritat prestigiu prin valoroaselor studii și articole semnate de renumiți specialiști din țară și din străinătate, prin paleta diversificată a subiectelor pe care aceasta le tratează sau prin frecvența regulată a apariției. Astfel că, anul acesta, în urma procesului de evaluare a revistelor științifice de către CNCIS, pe baza celor zece criterii propuse, revista *Arheologia Moldovei*, a fost inclusă în categoria de recunoaștere B (reviste care dețin potențialul necesar pentru obținerea recunoașterii internaționale).

De asemenea, publicația instituției noastre posedă, începând cu acest an, o pagină web funcțională (<http://www.arheo.ro/text/Arheologia%20Moldovei>), care conține datele de identificare și de contact ale revistei, descrierea procesului de recenzare a articolelor supuse spre publicare, cuprinsul numerelor apărute și rezumatele articolelor publicate, într-o limbă străină de circulație internațională. În perioada imediat următoare, ne propunem accesul la o categorie superioară, urmărind indexarea revistei noastre și menținerea ei în baza de date ale Institutului pentru Știința Informației din Philadelphia (ISI Thomson).

Activitatea editorială a membrilor Institutului de Arheologie a fost una consistentă, în cursul anului 2006 desfășurându-se, în paralel, trei mari proiecte editoriale. S-a continuat seria de tradiție *Bibliotheca Archaeologica Iassiensis*, prin apariția a trei tomuri, editate de către dr. V. Chrica, inițiatorul acestei colecții (nr. XVI) și de către prof. univ. dr. V. Spinei, în colaborare cu dr. V. Mihailescu-Bîrlița (nr. XVII și nr. XVIII). Ultimele două volume au fost tipărite la Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, materializându-se, astfel, colaborarea începută anul trecut, cu această prestigioasă editură. O altă colecție inițiată de Institutul din Iași, în urmă cu un an, este seria *Honoraria*, cuprinzând lucrări care omagiază specialiști din domeniul arheologiei ieșene. În cadrul acestei serii – coordonată de către prof. dr. V. Spinei – au fost editate, sub sigla Editurii Academiei Române, pe parcursul acestui an, două volume, consacrate colegilor dr. Ion Ioniță (*Honoraria*, 2) și dr. Silviu Sanie (*Honoraria*, 3).

Cel mai recent proiect editorial al instituției noastre, demarat în acest an, se numește *Bibliotheca Archaeologica Moldaviae* și este îngrijit de prof. dr. V. Spinei și dr. V. Mihailescu-Bîrlița. Debutul acestei colecții este unul convingător, fiind publicate nu mai puțin de șase volume, la diverse edituri din Iași. Această consistentă activitate editorială a Institutului de Arheologie din Iași urmărește, în special, valorificarea științifică a rezultatelor cercetărilor arheologice ale specialiștilor din propria instituție, dar și ale unor colegi de breaslă din Moldova de o parte și de alta a Prutului, la un nivel cât mai ridicat.

De asemenea, numeroși cercetători ai instituției noastre sunt membrii în comitetele de lectură ale unor importante publicații europene (*Préhistoire Européenne*, Liège și *Praehistoria*, Miskolc – dr. V. Chrica), în comitetele de redactare ale unor prestigioase colecții enciclopedice (*Reallexicon der Germanischen Altertumskunde*, dr. I. Ioniță sau în comitetele editoriale ale unor periodice de specialitate din țară: *Arheologia Medievală*, *Carpica*, *Cercetări Numismatice*, *Crișana Antiqua et Mediaevalia*, *Dacia – Revue d'archéologie et d'histoire ancienne*, *Historia Urbana*, *Istros*, *Memoria Antiquitatis*, *Strabon. Bulletin d'information Historique*, *Studia Antiqua et Archaeologica*, *Studia et Acta Historiae Iudaeorum*, *Studia Historica*. *Analele Universității „Dunărea de Jos” Galați-Istorie*, *Thraco-Dacica*, *Transylvanian Review*).

X. Biblioteca și Cabinetul de desen

Documentarea deține un rol însemnat în activitatea de cercetare. În acest scop a continuat informatizarea Bibliotecii Institutului, prin înregistrarea computerizată a publicațiilor, de către d-na Lucia-Mihaela Cazacu-Davidescu și d-l Cristian Ichim. Crearea bazei de date se face în programul ISI, un program destinat bibliotecilor și oferit gratuit de UNESCO, fiind folosit de către personalul bibliotecii Academiei Române-filiala Iași în evidența informatizată a inventarului bibliotecii. Acest program oferă posibilitatea unei căutări computerizate a cărților, după autor, titlu, an de apariție sau editură. Cărțile din biblioteca Institutului de Arheologie pot fi căutate la adresa: <http://www.arheo.ro/text/biblio.php> (în momentul de față sunt înregistrate peste 3 000 de titluri).

Fondul de carte s-a îmbogățit în anul 2006 cu 633 de volume (reviste și cărți), în special prin schimburile cu instituții similare din străinătate și din țară. Pentru echilibrarea acestor schimburi, s-au expediat în străinătate aproximativ 200 de colete cu 400 de volume. La fel ca în anii precedenți, o problemă dificilă a reprezentat-o insuficiența mijloacelor financiare, necesare pentru expedierea publicațiilor Institutului, în străinătate.

Ilustrarea materialelor arheologice reprezintă un pas important în vederea valorificării științifice a acestora. Pentru realizarea la timp și în condiții optime a acestor activități, colectivul Cabinetului de desen s-a lărgit, prin încadrarea d-rei Isabela Diana Condurache. Printre atribuțiile specialiștilor acestui departament (coordonat de către d-l Romeo Ionescu) se numără și prelucrarea grafică a tuturor ilustrațiilor ce urmează a fi publicate în lucrările membrilor Institutului și ale colaboratorilor acestora.

XI. Varia

Continuând inițiativa de a acorda distincții unor cunoscuți cercetători, români sau de peste hotare, care au adus contribuții însemnate în domeniul istoriografiei, Institutul de Arheologie din Iași a primit în rândurile sale, ca *membru de onoare*, pe profesorul dr. Alexandru Vulpe, membru corespondent al Academiei Române și director al Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan” din București. Festivitatea înmânării acestei distincții, prilejuită de împlinirea vârstei de 75 de ani, a avut loc în ziua de 15 iunie 2006 în Biblioteca Institutului, în cadrul unei Ședințe festive, la care au participat numeroși cercetători, cadre didactice și studenți. În acest cadru aniversar au rostit alocuțiuni prof. dr. Victor Spinei, dr. Constantin Iconomu, prof. dr. Attila László și dr. Virgil Mihailescu-Bîrliba. Profesorul Alexandru Vulpe s-a remarcat, de-a lungul timpului, ca unul dintre colaboratorii constanți și apropiați ai comunității arheologice din Moldova, în general și ai instituției noastre de cercetare, în special.

XII. Distincții

Lucrarea domnului dr. Victor Cojocaru (*Populația zonei nordice și nord-vestice a Pontului Euxin în secolele VI-I a.Chr. pe baza izvoarelor epigrafice*, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2004, 500 p. + 16 pl.) a fost distinsă, în decembrie 2006, cu Premiul „Vasile Pârvan” al Academiei Române, în domeniul Științelor Istorice și Arheologie, pentru anul 2004.

XIII. Lista publicațiilor

Aparaschivei, Dan

- *Instrumente medicale de epocă romană din Dobrogea*, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, 2005 (2006), p. 149–158 (în colaborare);
- *La chronique du Colloque international d'archéologie Cults orientali e tradizionali nel periodo del Principato nell'area danubiano-balcanica*, *Accademia di Romania in Roma, le 21–22 avril 2005*, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, 2005 (2006), p. 413–414;
- *Municipium Tropaeum Traiani. Instituții și elite*, în L. Mihailescu-Bîrliba, O. Bounegru (eds.), *Studia historiae et religionis Daco-Romanae. In honorem Silvii Sanie*, Honoraria 3, Ed. Academiei Române, București, 2006, p. 327–348;
- Arnold. A. Leis, William A. Percy, Beert C. Verstraete, *The age of marriage in Ancient Rome*, Lewiston, Queenston (Edwin Mellen Press), 2003, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, 2005 (2006), p. 385–388 (recenzie);

Asăvoaie, Costică

- *The archaeological investigation*, în V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași – 2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, p. 15–18 (în colaborare);
- *The catalogue of pottery pieces*, în V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași–2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, p. 19–24 (în colaborare);
- *The catalogue of pottery found during fieldwork*, în V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași – 2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, p. 25–35 (în colaborare);
- *The pottery items*, în V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași–2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, p. 381–385 (în colaborare);

Bilavschi, George Aurelian

- *The catalogue of items found in the hoard of iron objects*, în V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași – 2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, p. 37–51;
- *Stone objects and ornamental pottery found during fieldwork*, în V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași – 2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, p. 53–55;
- *About the pottery found during fieldwork*, în V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași – 2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, p. 387–395;
- *Comments on the hoard of iron objects*, în V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași – 2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, p. 397–400;
- *The archaeological investigation*, în V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași – 2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, p. 15–18 (în colaborare);
- *The catalogue of pottery pieces*, în V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași – 2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, p. 19–24 (în colaborare);
- *The catalogue of pottery found during fieldwork*, în V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași – 2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, p. 25–35 (în colaborare);
- *The coins in the hoard of iron objects*, în V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași – 2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, p. 369–372 (în colaborare);
- *The pottery items*, în V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași – 2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, p. 381–385 (în colaborare);
- Tamara Nesterov, *Situl Orheiul Vechi. Monumente de arhitectură*, Ed. Epigraf, Chișinău, 2003, 235 p., în *Historia Urbana*, XI, 2004/1–2 (2006), p. 175–178 (recenzie).

Chiriac, Costel

- *Byzantine records about the Lower Danube Area in V–X centuries*, în *Stratum Plus*, 5, 2003–2004 (2006), p. 370–387;
- *Un nouveau diplôme militaire de Mésie Inférieure*, în S. Conrad, R. Einicke, A. E. Furtwängler, H. Löhr und Anja Slawisch (Hrsg.), *Pontos Euxinos. Beiträge zur Archäologie und Geschichte des antiken Schwarzmeer- und Balkanraumes. Manfred Oppermann zum 65. Geburtstag von Kollegen, Freunden und Schülern*, Verlag Beier & Beran, Langenweißbach, 2006, p. 383–390 (în colaborare);

- *Descoperiri arheologice din zona așezării getice de la Floriile (jud. Constanța), în Arheologia Moldovei*, XXVIII, 2005 (2006), p. 209–217 (în colaborare);
- *The first Byzantine seal (6th–7th C.) found at Ibida (Slava Rusă, Tulcea County), în Études byzantine et post-byzantine*, V, București, 2006, p. 207–210;
- *Slava Rusă, com. Slava Cercheză, jud. Tulcea [L(Ibida)], în Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2005*, București, 2006, p. 331–354 (în colaborare);

Chirica, Vasile

- *Civilisations préhistoriques et protohistoriques de la zone du Prut Moyen*, Bibliotheca Archaeologica Iassiensis, XVI, Ed. Pim, Iași, 2006, 71 pag. (în colaborare cu Octavian Liviu Șovan);
- *Culture et sociétés pendant le Paléolithique Supérieur à travers l'espace Carpato–Dniestréen*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae, VI, Ed. Pim, Iași, 2006, 440 pag. (în colaborare cu Ilie Borzic și Mădălin-Cornel Văleanu);
- *Recherches sur le Paléolithique supérieur de Roumanie. Bilan des années 2000–2005*, în P. Noiret (éd.), *Le Paléolithique supérieur européen. Bilan quinquennal 2001–2006*, U.I.S.P.P., Commission VIII (Réunion de Lisbonne, sept. 2006), ERAUL 115, Liège, 2006, p. 29–33;
- *Cadrul cronostatigrafic al paleoliticului superior din spațiul cuprins între Carpații Orientali și Nistru*, în *Revista Arheologică*, S.N., Chișinău, I, 2, 2005 (2006), p. 168–201 (în colaborare);
- *La géologie et la géomorphologie de Mitoc*, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, 2005 (2006), p. 41–55 (în colaborare);
- *Alexandru Păunescu (3 martie 1931–1 mai 2003)*, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, 2005 (2006), p. 427–433.
- *Alexandru Păunescu (3.03.1931-1.05.2003)*, în *Dacia*, N.S., XLVIII–XLIX, 2004–2005 (2006), p. 485–487.
- *Considérations générales concernant le Paléolithique moyen entre le Dnistre et la Tissa*, în *Carpica*, XXXIV, 2005 (2006), p. 5–36 (în colaborare);
- *Information Management in Archeological Atlases*, în H.–N. L. Teodorescu (ed.), *Advances in Intelligent Systems and Technologies*, București, 2006, p. 171–177 (în colaborare);

Cojocaru, Victor

- Editare: *Ethnic Contacts and Cultural Exchanges North and West of the Black Sea from the Greek Colonization to the Ottoman Conquest*, Ed. Trinitas, Iași, 2005 (2006), 550 pag;
- Editare și traducere: A. Rubel, *Cetatea înspăimântată. Religie și politică la Atena în timpul războiului peloponesiac*, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2006, 404 pag.;
- *Sklavereiforschung in Rumänien*, în H. Heinen (Hrsg.), *Handwörterbuch der antiken Sklaverei*, Mainz, 2006 (în format electronic);
- *International Symposium „Ethnic Contacts and Cultural Exchanges North and West of the Black Sea from the Greek Colonization to the Present”*, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, 2005 (2006), p. 411–412 (în colaborare);
- *Catalogue des anthroponymes nord et nord-ouest pontiques aux VIe–Ier siècles av. J.-C. chez les anciens auteurs grecs et latins*, în L. Mihailescu-Bîrliba, O. Bounegru (eds.), *Studia historiae et religionis Daco-Romanae. In honorem Silvii Sanie*, Honoraria 3, Ed. Academiei Române, București, 2006, p. 35–59;
- *Die Beziehungen zwischen Griechen und „Barbaren“ im Norden und Nordwesten des Pontos Euxinos zwischen dem 7. und dem 1. Jh. v. Chr. Zur Geschichte ihrer Erforschung*, în V. Cojocaru (ed.), *Ethnic Contacts and Cultural Exchanges North and West of the Black Sea from the Greek Colonization to the Ottoman Conquest*, Ed. Trinitas, Iași, 2005 (2006), p. 155–166;
- *Preface*, în V. Cojocaru (ed.), *Ethnic Contacts and Cultural Exchanges North and West of the Black Sea from the Greek Colonization to the Ottoman Conquest*, Ed. Trinitas, Iași, 2005 (2006), p. 7–8;
- *Nota traducătorului*, în A. Rubel, *Cetatea înspăimântată. Religie și politică la Atena în timpul războiului peloponesiac*, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2006, p. 11–12;
- *Indices*, în A. Rubel, *Cetatea înspăimântată. Religie și politică la Atena în timpul războiului peloponesiac*, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2006, p. 379–404;

- Elias K. Petropoulos, *Hellenic Colonization in Euxeinus Pontos. Penetration, early establishment, and the problem of the „emporion” revisited*, BAR International Series 1394, Oxford 2005, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, 2005 (2006), p. 382–384 (recenzie);
- S. Sanie, *Scriere și imagini în spațiul carpato-nistean (secolele VI a. Chr.–IV p. Chr.)*, Iași 2003, în *Arheologia Moldovei*, XXVII, 2005 (2006), p. 318 (recenzie).

Forescu, Marilena

- *Cetățile traco-getice din secolele VI–III a. Chr. de la Stâncești (jud. Botoșani)*, Ed. Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2005 (2006), 181 pag. și 117 pl. (în colaborare cu Adrian Florescu);

Hriban, Cătălin Iulian

- Editare: *Miscellanea Romano-Barbarica. In honorem septagenarii magistri Ion Ioniță oblata*, Honoraria 2, Ed. Academiei Române, București, 2006, 298 pag. (în colaborare cu Virgil Mihailescu-Bîrliba și Lucian Munteanu);
- *Index*, în V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași – 2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, p. 511–519;

Iconomu, Constantin

- Editare: Oleg Levițchi, *Necropola tumulară hallstattiană târzie Trinca–„Drumul Feteștilor”*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae III, Ed. Trinitas, Iași, 2006, 148 pag. și 46 pl.;
- *Descoperiri arheologice din zona așezării getice de la Floriile (jud. Constanța)*, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, 2005 (2006), p. 209–217 (în colaborare);
- *Cuvânt înainte*, în Oleg Levițchi, *Necropola tumulară hallstattiană târzie Trinca–„Drumul Feteștilor”*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae III, Ed. Trinitas, Iași, 2006, p. 7–8;

Ilievici, Ana

- *Biblioteca Institutului de Arheologie*, în M. Ignat, I. Brauștein, V. Mihuleac (ed.), *Istoricul Bibliotecii filialei Iași a Academiei Române*, Ed. Ștef, Iași, 2006, p. 132–134;

Ioniță, Ion

- *Valea lui Mihai*, în *Reallexikon der Germanischen Altertumskunde (HOOPS₂)*, Band 32, Ed. Walter de Gruyter, Berlin – New York, 2006, p. 42–43;
- *Prefață*, în O. L. Șovan, *Necropola de tip Sântana de Mureș – Černjachov de la Mihălășeni (Jud. Botoșani)*, Bibliotheca Archaeologica „Hierasus” – Monographica, I, Târgoviște, 2005 (2006), p. 7–9;
- *Prefață*, în Vl. Vornic, *Așezarea și necropola de tip Sântana de Mureș–Černjachov de la Budești*, Editura Pontos, Chișinău, 2005 (2006), p. 9–17;

Kogălniceanu-Dumitru, Raluca

- *Utilizarea testului χ^2 in arheologie. Studiu de caz – necropola de la Cernica (The Utilization of the χ^2 Test in Archaeology. Case Study – The Neolithic Necropolis of Cernica)*, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, 2005 (2006), p. 265–302;
- *Apparation des nécropoles dans le néolithique de Roumanie et de l’Italie*, în *Studia Antiqua et Archaeologica*, XII, 2006, p. 11–42 (în colaborare);
- *Înmormântări de copii în contextele intramurale și extramurale din neoliticul și chalcoliticului României: problema „interiorului” și „exteriorului”*, în N. Ursulescu (editor coordonator), *Dimensiunea europeană a civilizației eneolitice est-carpătice*, Ed. Universității “Alexandru Ioan Cuza” Iași, 2006 (2007), p. 189–212;
- *Index general*, în N. Ursulescu și Cornelia-Magda Lazarovici (ed.), *Cucuteni 120 – Valori universale. Lucrările simpozionului național, Iași, 30 septembrie 2004*, Ed. Sedcom Libris, Iași, 2006, p. 215–222;
- V. Spinei, Cornelia-Magda Lazarovici, D. Monah (eds.), *Studia praehistorica. Miscellanea in honorem nonagenari magistri Mircea Petrescu-Dîmbovița oblata*, Honoraria 1, Ed. Trinitas, Iași, 2005, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, 2005 (2006), p. 372–373 (recenzie);

Lazarovici, Cornelia-Magda

- *Arhitectura neoliticului și epocii cuprului din România, I. Neoliticul*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae IV, Ed. Trinitas, Iași, 734 pag. (în colaborare cu Gheorghe Lazarovici);
- Editare: *Cucuteni 120 – Valori universale. Lucrările simpozionului național, Iași, 30 septembrie 2004*, Ed. Sedcom Libris, Iași, 2006, 225 pag. (în colaborare cu Nicolae Ursulescu);
- *Neo-eneolithic constructions from South Eastern Europe: Techniques of building and spatial organization*, în *Neolithic and Chalcolithic architecture in Europe and the Near East. Techniques of building and spatial organization*, XV Congress UISPP – Book of abstracts, Lisabona 4–9 septembrie 2006, I, p. 233 (în colaborare);
- *Bursă de studii în Italia*, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, 2005 (2006), p. 415–418;
- *Șantierul arheologic Scânteia, campania 2005*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2005*, București, 2006, p. 318–320 (în colaborare);
- *Șantierul arheologic Ruginoasa, campania 2005*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2005*, București, 2006, p. 304–308 (în colaborare);
- *Petreștii de Jos, com. Petrești, jud. Cluj. Punct: Cheile Turzii. Campania 2004*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2005*, București, 2006, p. 259–261 (în colaborare);
- *Șantierul arheologic Parța. Casa Cerbului. 1–15 iulie 2005*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2005*, București, 2006, p. 252–255 (în colaborare);
- *Cooper artefacts and clay axes at Scânteia*, în Gh. Dumitroaia, J. Chapman, O. Weller, C. Preoteasa, R. Munteanu, D. Nicola, D. Monah (ed.), *Cucuteni. 120 ans de recherches. Le temps du bilan/120 years of research. Time to sum up*, Ed. „Constantin Matasă”, Piatra-Neamț, 2005 (2006), p. 117–122;
- *Semne și simboluri în cultura Cucuteni – Tripolie*, în N. Ursulescu și Cornelia-Magda Lazarovici (ed.), *Cucuteni 120 – Valori universale. Lucrările simpozionului național, Iași, 30 septembrie 2004*, Ed. Sedcom Libris, Iași, 2006, p. 57–92;
- *Despre construcțiile de cult neo-eneolitice din sud-estul Europei. Tehnici de construire, organizare spațială, scurte interpretări. Partea I-a*, în N. Ursulescu (editor coordonator), *Dimensiunea europeană a civilizației eneolitice est-carpătice*, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași, 2006 (2007), p. 65–104 (în colaborare);

Mihailescu-Bîrliba, Virgil

- Editare: *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași – 2002)*, traducere de A. Poruciuc și N. Poruciuc, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, 520 pag. și 36 pl.;
- Editare: *Miscellanea Romano-Barbarica. In honorem septagenarii magistri Ion Ioniță oblata*, Honoraria 2, Ed. Academiei Române, București, 2006, 298 pag. (în colaborare cu Cătălin Hriban și Lucian Munteanu);
- Editare: Tiberius D. Părpăuță, *Moneda în Dacia preromană (secolele IV a. Chr.–I p. Chr.)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae II, Ed. Trinitas, Iași, 2006, 521 pag., 8 tabele și 44 pl.;
- *Die Grabstätte eines jungen Häuptlings vom Beginn der Bronzezeit (Mastacăn, Kreis Neamț – “Kugelamphorenkulturen”)*, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, 2005 (2006), p. 75–124;
- *Comerț fără monedă și monedă fără comerț în Dacia preromană*, în *Cercetări numismatice*, IX–XI, 2005 (2006), p. 99–103;
- *Editor’s Note*, în V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași – 2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, p. 6–7;
- *The history of the discovery*, în V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași – 2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, p. 11–14;
- *About the monetary catalogue*, în V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași – 2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, p. 401–408;
- *Some remarks on the coin hoard of Iași – 2002*, în V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași – 2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, p. 429–431;

- *The catalogue of coin hoard*, în V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași – 2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, p. 57–368 (în colaborare);
- *About the new treatise on the history of Romania (volume I)*, în C. Gaiu, C. Găzdac (eds.), *Fontes Historiae. Studia in honorem Demetrii Protase*, Ed. Accent, Bistrița – Cluj-Napoca, 2006, p. 1029–1037;
- *Professor Ion Ioniță wird 70*, în V. Mihailescu-Bîrliba, C. Hriban, L. Munteanu (Hrsg.), *Miscellanea Romano-Barbarica. In honorem septagenarii magistri Ion Ioniță oblata*, Honoraria 2, Ed. Academiei Române, București, 2006, p. 13–17;
- *Prefața*, în Tiberius D. Părpăuță, *Moneda în Dacia preromană (secolele IV a. Chr.–I p. Chr.)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae II, Ed. Trinitas, Iași, 2006, p. 13–15;
- *Res gestae divi Augusti/Faptele divinului August*, ediție trilingvă îngrijită de Nelu Zugravu, cu traducerea lui Marius Alexianu și a Roxanei Curcă, Bibliotheca Classica Iassiensis, III, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2004, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, 2005 (2006), p. 384–385 (recenzie);

Minea, Bogdan

- *Poduri, com. Poduri, jud. Bacău. Punct: Dealul Ghindaru*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2005*, București, 2006, p. 275–277 (în colaborare);

Monah, Dan

- Editare: Valentin Dergačev, Vadim Bočkarev, *Secerile de metal din epoca bronzului târziu din Europa de est*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae V, Ed. Trinitas, Iași, 2006, 426 pag. și 114 pl. (în colaborare cu Constantin Preoteasa);
- Editare: *Cucuteni. 120 ans de recherches. Le temps du bilan/120 years of research. Time to sum up*, Bibliotheca Memoriae Antiquitatis XVI, Ed. „Constantin Matasă”, Piatra-Neamț, 2005 (2006), 407 pag. (în colaborare cu Gheorghe Dumitroaia, John Chapman, Olivier Weller, Constantin Preoteasa, Roxana Munteanu, Dorin Nicola);
- *Use of astragals in the rituals of Chalcolithic Cucuteni Culture. Case study: the Poduri-Dealul Ghindaru Tell*, în *International Council for Archaeozoology (ICAZ), 10th Conference, Abstracts*, México City, 23–28 august 2006, p. 29 (în colaborare);
- *Le sel dans la Préhistoire de la Roumanie*, în *Las salinas y la sal de interior en la historia: Economía, medioambiente y sociedad, Sigüenza, 6–9 septiembre 2006, Abstracts*, Madrid, 2006, p. 9;
- *Analyses et modélisation spatiale autour des sources salées de Moldavie précarpatique durant la Préhistoire*, în *Las salinas y la sal de interior en la historia: Economía, medioambiente y sociedad, Sigüenza, 6-9 septiembre 2006, Abstracts*, p. 13 (în colaborare);
- *Une confirmation ethnographique du verset de Ezequiel 16/4. Saler les nouveau nés*, în *Las salinas y la sal de interior en la historia: Economía, medioambiente y sociedad, Sigüenza, 6–9 septiembre 2006, Abstracts*, p. 29;
- *Mircea Petrescu-Dîmbovița – animator al cercetărilor arheologice din România*, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, 2005 (2006), p. 23–26;
- *Determinări arheobotanice pentru tell-ul calcolitic. Poduri – Dealul Ghindaru (1979–2005)*, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, 2005 (2006), p. 335–356 (în colaborare);
- *Înființarea primului muzeu consacrat civilizației Cucuteni din România*, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, 2005 (2006), p. 407–410;
- *Poduri, com. Poduri, jud. Bacău. Punct: Dealul Ghindaru*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2005*, București, 2006, p. 275–277 (în colaborare);
- *Le répertoire des déterminations archéobotanique du tell chalcilithique de Poduri – Dealul Ghindaru*, în Gh. Dumitroaia, J. Chapman, O. Weller, C. Preoteasa, R. Munteanu, D. Nicola, D. Monah (ed.), *Cucuteni. 120 ans de recherches. Le temps du bilan/120 years of research. Time to sum up*, Ed. „Constantin Matasă”, Piatra Neamț, 2005 (2006), p. 247–275 (în colaborare);
- *Radiocarbonul, o problemă insolubilă în arheologia românească?*, în D. Popovici, M. Anghelinu (ed.), *Cercetarea arheologică pluridisciplinară în România. Trecut, prezent, perspective*, Editura Cetatea de Scaun, Seria Cercetări Pluridisciplinare, Târgoviște, 2005 (2006), p. 101–107 ;
- *Cucuteni – o civilizație mereu surprinzătoare*, în Lăcrămioara-Elena Istina (ed.), *Cucuteni, un univers mereu inedit* (catalog), Ed. Documentis, Iași, 2006, p. 5–7;

- Poduri – „Dealul Ghindaru” (com. Poduri, jud. Bacău), în Lăcrămioara-Elena Istina (ed.), *Cucuteni, un univers mereu inedit* (catalog) Ed. Documentis, Iași, 2006, p. 12–17;
- Prefață, în V. Dergačev, V. Bočkarev, *Secerile de metal din epoca bronzului târziu din Europa de est*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae V, Ed. Trinitas, Iași, 2006, p. 11–13;

Monah, Felicia

- Analiza macroresturilor vegetale din stațiunile calcolitice de la Luncavița și Isaccea, județul Tulcea, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, 2005 (2006), p. 357–362;
- Determinări arheobotanice pentru tell-ul calcolitic Poduri – Dealul Ghindaru (1979–2005), în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, 2005 (2006), p. 335–356 (în colaborare);
- *Le répertoire des déterminations archéobotanique du tell chalcolithique de Poduri – Dealul Ghindaru*, în Gh. Dumitroaia, J. Chapman, O. Weller, C. Preoteasa, R. Munteanu, D. Nicola, D. Monah (ed.), *Cucuteni. 120 ans de recherches. Le temps du bilan/120 years of research. Time to sum up*, Ed. „Constantin Matasă”, Piatra Neamț, 2005 (2006), p. 247–275 (în colaborare);
- C. Bourquin-Mignot et alii, *La Botanique*, Ed. Errance, Paris, 1999, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, 2005 (2006), p. 403–406 (recenzie);

Munteanu, Lucian

- Editare: *Miscellanea Romano-Barbarica. In honorem septagenarii magistri Ion Ioniță oblata*, Honoraria 2, Ed. Academiei Române, București, 2006, 298 p. (în colaborare cu Virgil Mihailescu-Bîrliba și Cătălin Hriban);
- *Slava Rusă, com. Slava Cercheză, jud. Tulcea [L(Ibida)]*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2005*, București, 2006, p. 331–354 (în colaborare);
- Preliminary data about the coin hoard of Iași-2002, în V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași – 2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, p. 433–474;
- Some comments on the coins in the hoard of iron objects, în V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași – 2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, p. 497–502;
- *The catalogue of coin hoard*, în V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași–2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, p. 57–368 (în colaborare);
- *The coins in the hoard of iron objects*, în V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași–2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, p. 369–372 (în colaborare);
- *Quelques considérations concernant les découvertes des monnaies d’or de type Lysimaque dans la Dacie intracarpatique* în V. Cojocaru (ed.), *Ethnic Contacts and Cultural Exchanges North and West of the Black Sea from the Greek Colonization to the Ottoman Conquest*, Ed. Trinitas, Iași, 2005 (2006), p. 237–254;

Poruciuc, Adrian

- Traducere: *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași – 2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, 520 pag. și 36 pl.;
- *The Sea and the Sea-Flood in Romanian Folklore*, în *Journal of Archaeomythology*, Institute of Archaeomythology, Sebastopol, II/1, 2006, p. 65–76;
- *Lexical elements that reflect close contacts between old germanic and autochthonous populations in southeast Europe*, în V. Cojocaru (ed.), *Ethnic Contacts and Cultural Exchanges North and West of the Black Sea from the Greek Colonization to the Ottoman Conquest*, Ed. Trinitas, Iași, 2005 (2006), p. 369–382;
- *Aspecte arhaice implicate de rom. dolf și de corespondențele sale etimologice*, în Elena Dănilă, Ofelia Ichim, F.-T. Olariu (ed.), *Comunicare interculturală și integrare europeană*, Ed. Alfa, Iași, p. 245–252;
- *Language Obsolescence, Loss and Revival in Europe*, în *Developing a pan-European Network of Language Resource Centres for Less Widely Used Less Taught Languages – Proceedings of the eEuroinclusion International Conference “Equal Chances for Any European Language” – Iași Romania, 30.09 – 02.10.2005*, Ed. CDRMO, Iași, 2006, p. 23–29;

- *The „Cucutenian Language” and the Euxine-Levantine-Egyptian connection*, în Gh. Dumitroaia, J. Chapman, O. Weller, C. Preoteasa, R. Munteanu, D. Nicola, D. Monah (ed.), *Cucuteni. 120 ans de recherches. Le temps du bilan/120 years of research. Time to sum up*, Ed. „Constantin Matasă”, Piatra Neamț, 2005 (2006), p. 377–382;

Sanie, Silviu

- *Egyptian Cults in Roman Dacia*, în *Assaph. Studies in art history*, Tel Aviv University, 10–11, 2005–2006 (2006) Sonia Mucznik, Yehudit Turnheim, Talila Michaeli (eds.), *ΚΑΛΑΘΟΣ. Studies in honour of Asher Ovadiah*, p. 101–124;

- *Noi descoperiri de însemnări și imagini în spațiul dacic (sec. III a. Chr.–III p. Chr.). Implicații istorice și lingvistice*, în *Zargidava – Revistă de istorie*, VI, 2007, p. 31–41;

Spinei, Victor

- *The Great Migrations in the East and South East of Europe from the the Ninth to the Thirteenth Century*, I, *Hungarians, Pechenegs and Uzes*, Second English Edition, Adolf M. Hakkert Publisher, Amsterdam, 2006, 314 pag.;

- *The Great Migrations in the East and South East of Europe from the the Ninth to the Thirteenth Century*, II, *Cumans and Mongols*, Second English Edition, Adolf M. Hakkert Publisher, Amsterdam, 2006, 521 pag.;

- *Universa Valahica. Românii în contextul politic internațional de la începutul mileniului al II-lea*, Col. „Studium”, Ed. Cartdidact, Chișinău, 2006, 780 pag.;

- Editare: Ludmila Bacumenco, *Ținutul Orheiului în secolele XV–XVI*, Bibliotheca Archaeologica Iassiensis XVIII, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2006, 358 pag. și 30 pl.;

- Editare: Gheorghe Postică, *Orheiul Vechi. Cercetări arheologice 1996–2001*, Bibliotheca Archaeologica Iassiensis XVII, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2006, 229 pag. și 98 pl.;

- *Hommage à un grand savant et créateur d’école*, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, 2005 (2006), p. 7–8;

- *Conferirea titlului de Doctor Honoris Causa academicianului Mircea Petrescu-Dîmbovița la Universitatea din Suceava*, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, 2005 (2006), p. 39–40;

- *Profesorul Demir Dragnev, membru corespondent al Academiei de Științe din Moldova, la 70 de ani*, în *Studii și Materiale de Istorie Medie*, XXIV, 2006, p. 333–335;

- *Cetatea Albă în însemnările de călătorie ale pelerinilor ruși din secolele XIV–XV*, în Al. Zub, Venera Achim, Nagy Pienaru (ed.), *Națiunea română. Idealuri și realități istorice. Acad. Cornelia Bodea la 90 de ani*, Editura Academiei Române, București, 2006, p. 483–491;

- *Pespectiva unor noi oportunități*, în Tiberius D. Părpăuță, *Moneda în Dacia preromană (secolele IV a. Chr.–I p. Chr.)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae II, Ed. Trinitas, Iași, 2006, p. 11–12;

- *Cuvânt înainte*, în Gh. Postică, *Orheiul Vechi. Cercetări arheologice 1996–2001*, Bibliotheca Archaeologica Iassiensis XVII, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2006, p. 9–10;

- *Cuvânt înainte*, în Ludmila Bacumenco, *Ținutul Orheiului în secolele XV–XVI*, Bibliotheca Archaeologica Iassiensis XVIII, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2006, p. 7–8;

- *Allocution*, în V. Cojocaru (ed.), *Ethnic Contacts and Cultural Exchanges North and West of the Black Sea from the Greek Colonization to the Ottoman Conquest*, Ed. Trinitas, Iași, 2005 (2006), p. 9–10;

- *Pe treptele consacării pe plan internațional: Florin Curta*, în F. Curta, *Apariția slavilor. Istorie și arheologie la Dunărea de Jos în veacurile VI–VII*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2006, p. V–X;

- *Marcel Popa sau profesionalism plus dăruire exemplară*, în *Dosarele istoriei*, XI, 2006, 4 (116), p. 23–26;

Stoian – Symonds, Cecilia

- *O oglindă romană din plumb din sud-vestul Dobrogei*, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, 2005 (2006), p. 219–222;

- *The archaeological investigation*, în V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași–2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, p. 15–18 (în colaborare);

- *The catalogue of pottery pieces*, în V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași–2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, p. 19–24 (în colaborare);

- *The pottery items*, în V. Mihailescu-Bîrliba (ed.), *The great medieval coin hoard of Iași (Historical significance of the great medieval coin hoard of Iași–2002)*, Bibliotheca Archaeologica Moldaviae I, Institutul European Press, Iași, 2006, p. 381–385 (în colaborare);

- *Intérférences artistiques dans les représentations de la déesse Hécate dans les provinces romaines du Bas-Danube*, în L. Mihailescu-Bîrliba, O. Bounegru (eds.), *Studia historiae et religionis Daco-Romanae. In honorem Silvii Sanie*, Honoraria 3, Ed. Academiei Române, București, 2006, p. 243–257;

Teodor, Dan Gh.

- *Mircea Petrescu-Dîmbovita, profesor si cercetator*, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, 2005 (2006), p. 19–20;

- *Tipare din secolele VI–XI d. Hr. în regiunile carpato-nistrene*, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, 2005 (2006), p. 159–174;

- *Dr. Vasile Ursachi, membru de onoare al Institutului de Arheologie din Iași al Academiei Române*, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, 2005 (2006), p. 419–425;

- *Ateliers byzantins des VIe–VIIIe siècles au nord du Bas-Danube*, în *Études byzantines et post-byzantines*, V, București, 2006, p. 189–206;

- *Realités ethno-culturelles du nord du Bas Danube aux Ve–VIIe siècles ap. J.–C.*, în V. Cojocaru (ed.), *Ethnic Contacts and Cultural Exchanges North and West of the Black Sea from the Greek Colonization to the Ottoman Conquest*, Ed. Trinitas, Iași, 2005 (2006), p. 417–424;

- *Unele precizări privind începuturile creștinismului la est și sud de Carpați*, în *Credință, istorie și cultură la Dunărea de Jos*, Ed. Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2005 (2006), p. 11–25;

Activitatea științifică a Institutului de Arheologie din Iași, pe parcursul acestui an, poate fi apreciată ca una dinamică și eficientă. Direcțiile viitoare de evoluție a instituției trebuie să se axeze, în special, pe implicarea în proiecte internaționale de anvergură, în calitate de nucleu coordonator al cercetărilor arheologice din arealul răsăritean al Uniunii Europene. Doar prin racordarea la acest important flux științific, Institutul își va putea justifica și consolida un rol distinct internațional în domeniul său de activitate. De asemenea, accesarea unor fonduri extra-bugetare ar permite îmbunătățirea și modernizarea bazei materiale a instituției, asigurându-se cadrul optim necesar desfășurării muncii de cercetare. Specificul Institutului reclamă o mai mare angajare a specialiștilor săi în cercetările arheologice de teren, atât în cadrul unor șantiere sistematice, cât și al săpăturilor preventive sau de salvare, care necesită supraveghere de specialitate.

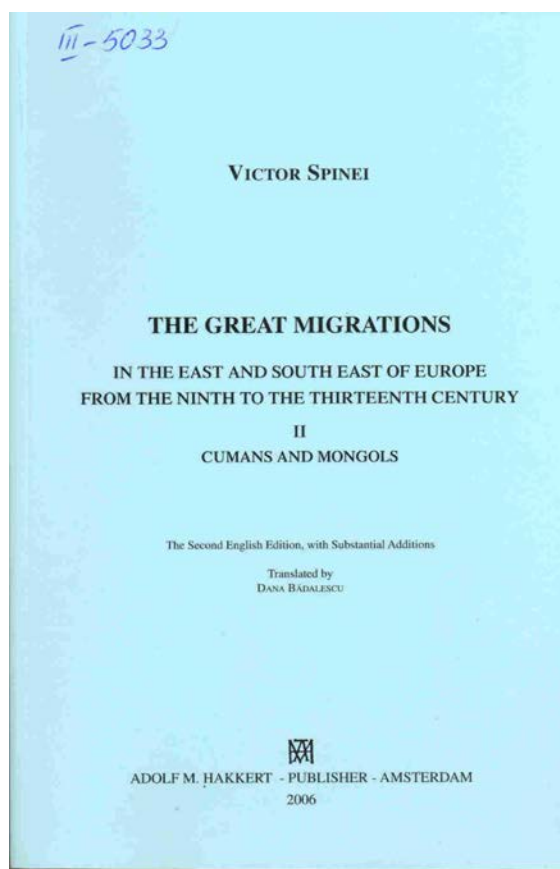
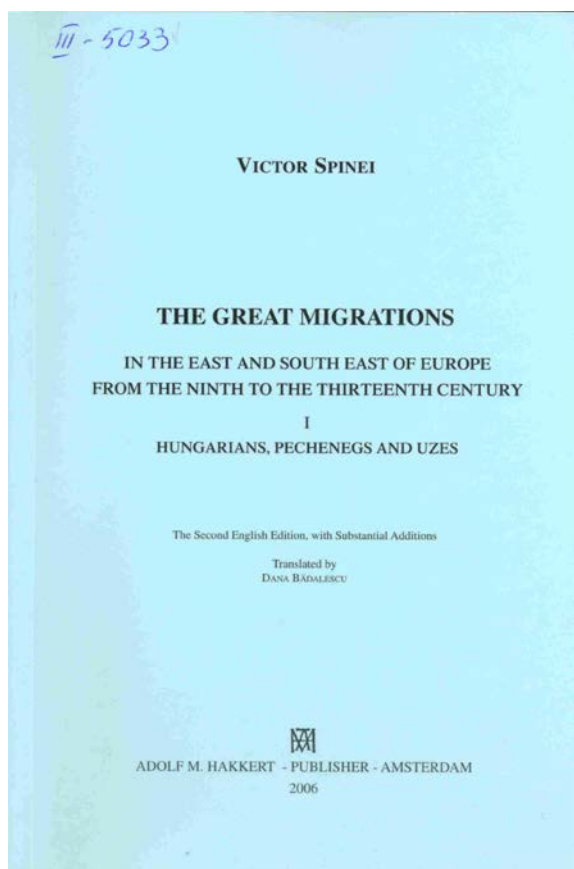
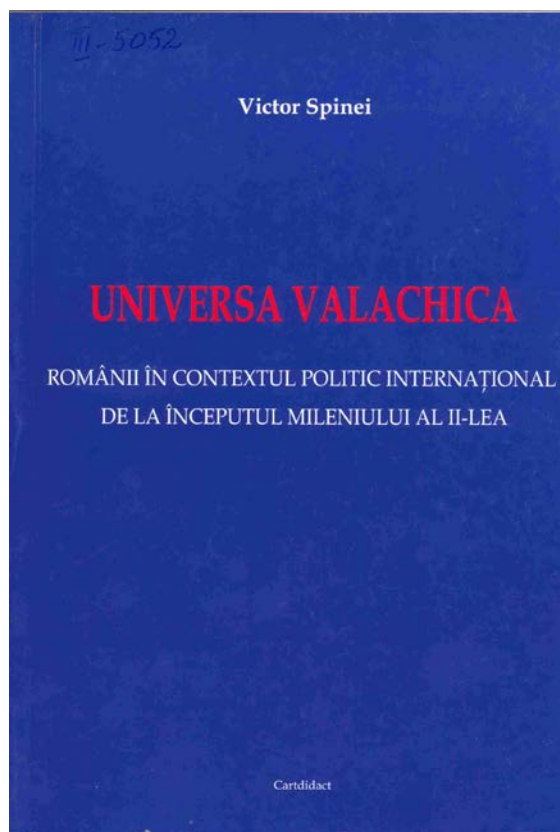
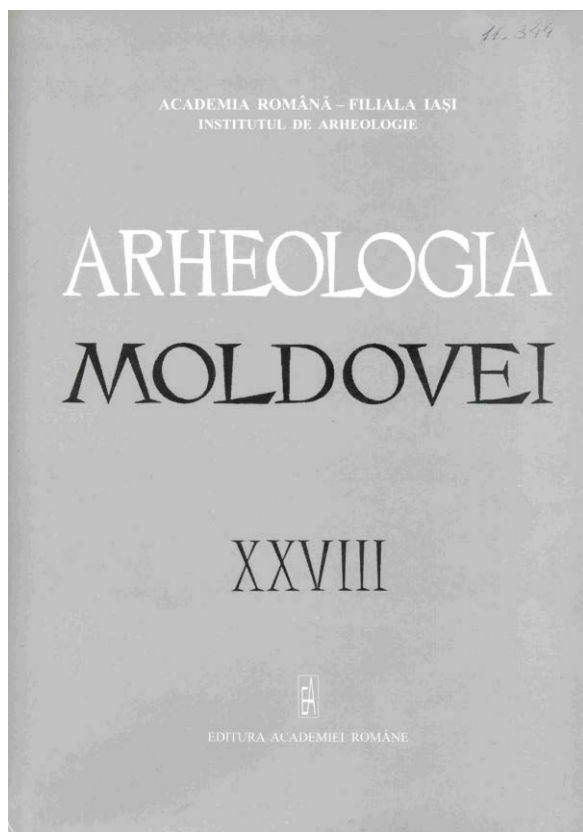

Fig. 1-4 – Publicații apărute sub egida Institutului de Arheologie Iași, în anul 2006;

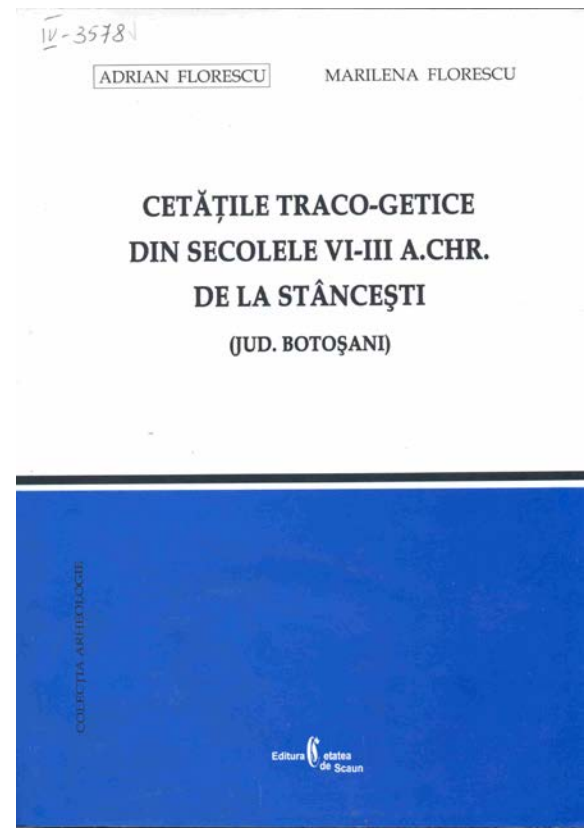
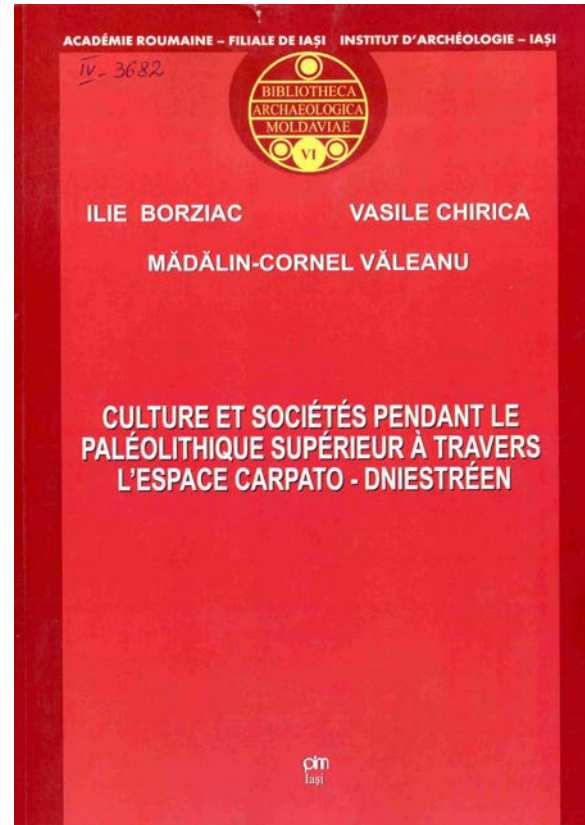
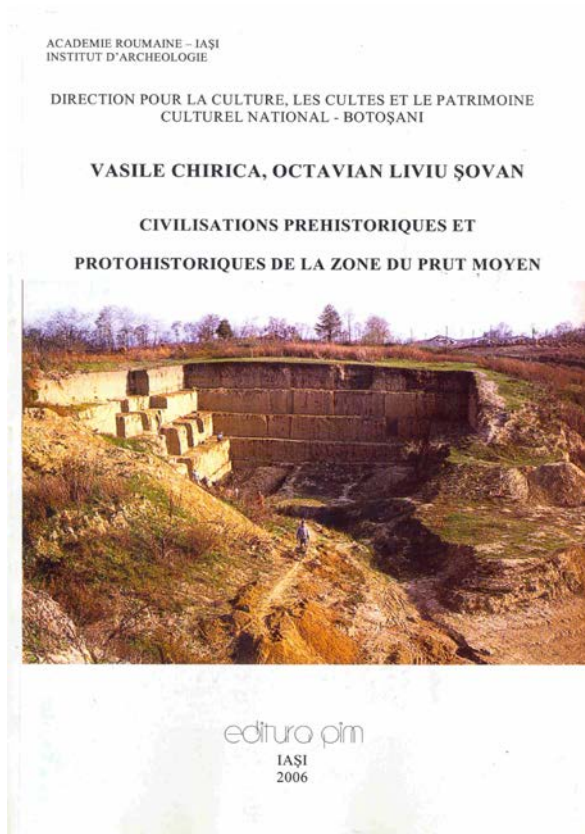

Fig. 1-4 – Publicații apărute sub egida Institutului de Arheologie Iași, în anul 2006;

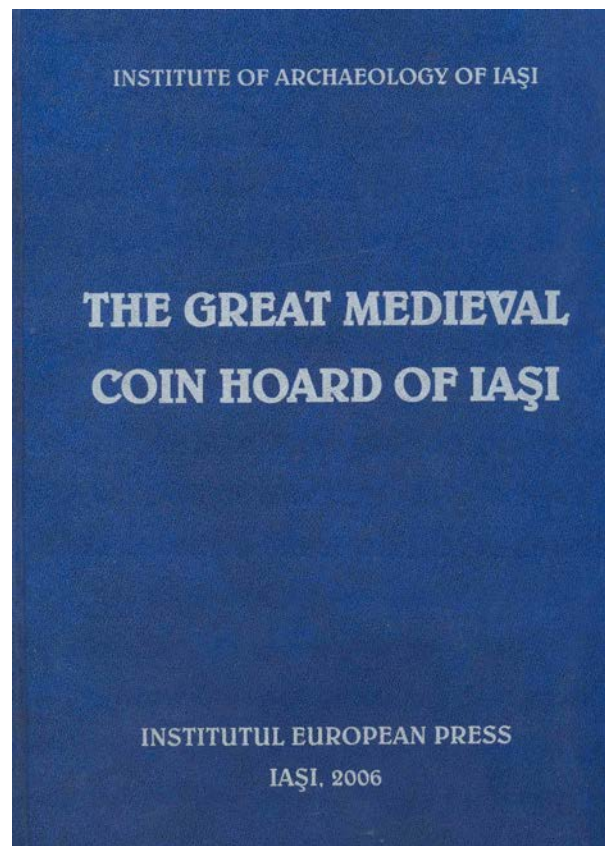
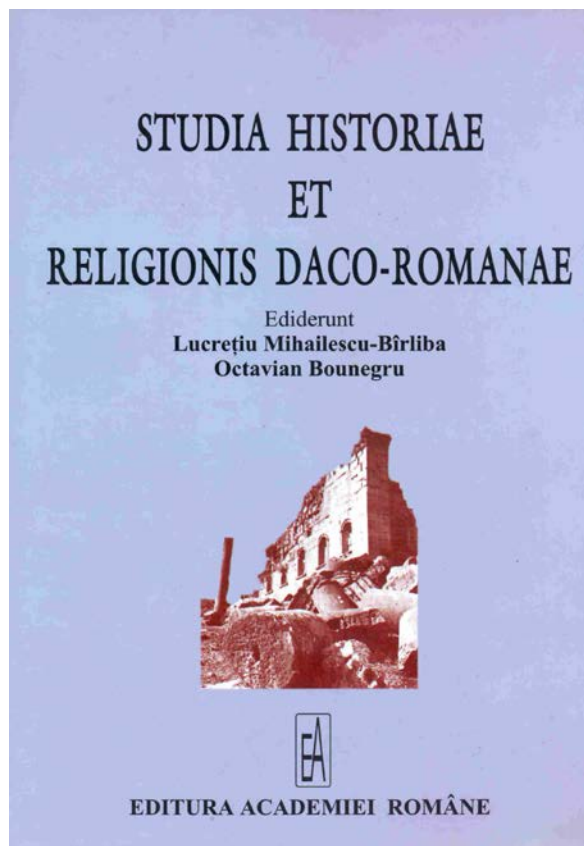
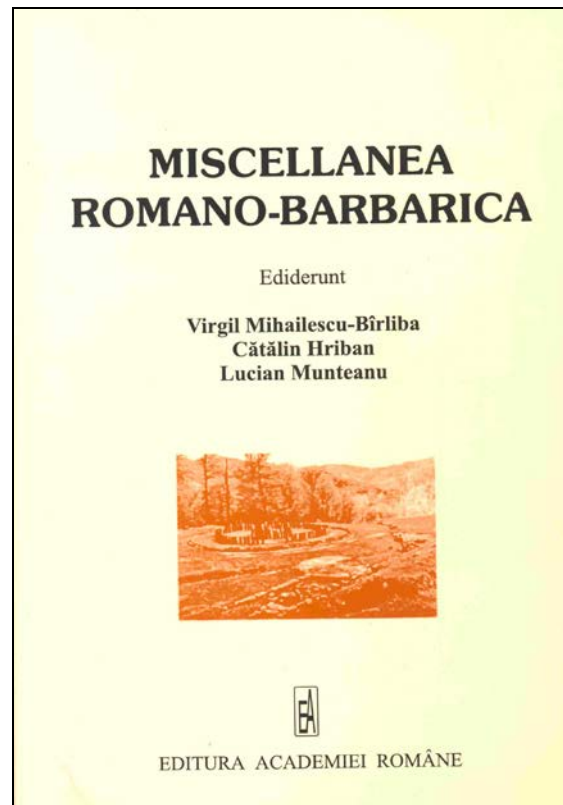
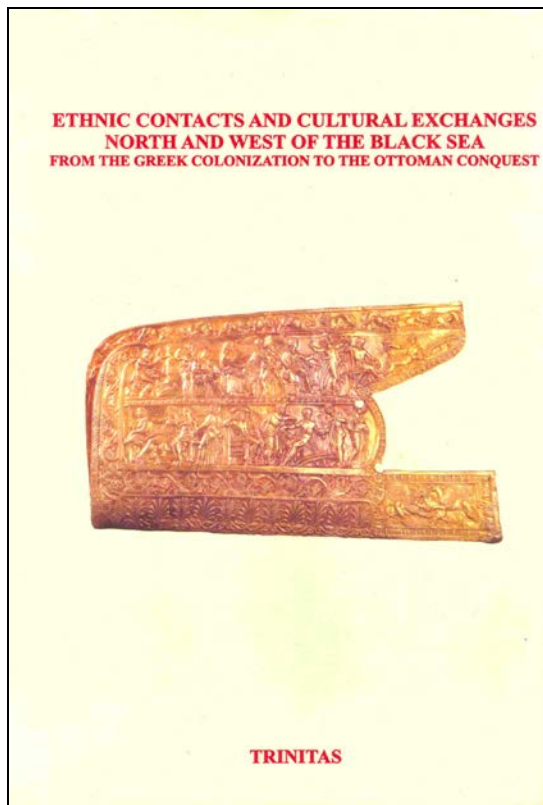

Fig. 1-4 – Publicații apărute sub egida Institutului de Arheologie Iași, în anul 2006;

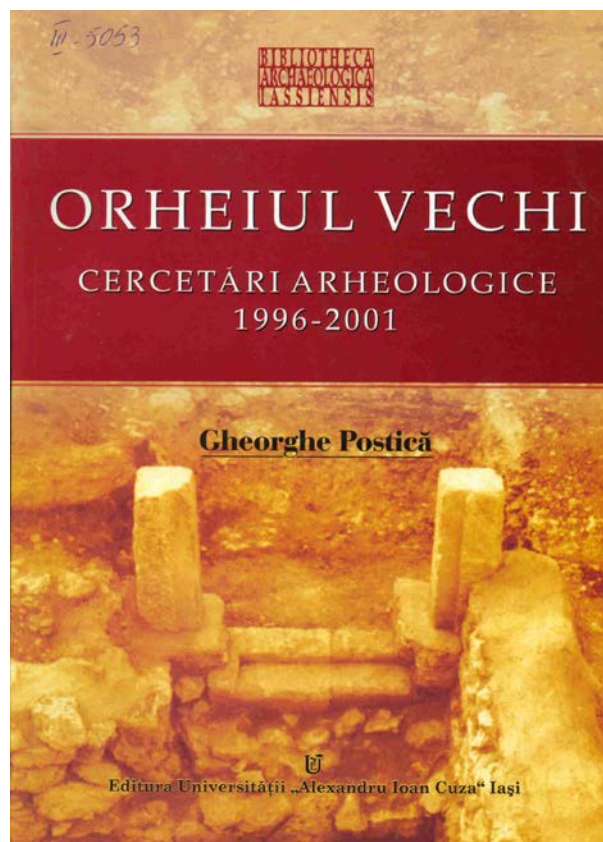
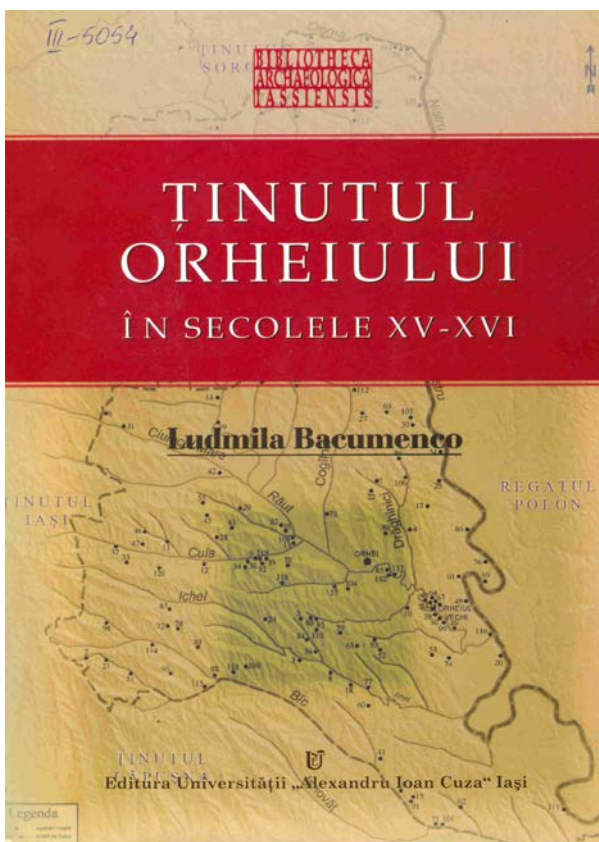

Fig. 1-4 – Publicații apărute sub egida Institutului de Arheologie Iași, în anul 2006;

A

B

Fig. 5 A – Ședința festivă de conferire a titlului de *Membru de onoare al Institutului de Arheologie din Iași* profesorului Alexandru Vulpe, membru corespondent al Academiei Române (15 iunie 2006);
Fig. 5 B – Membri și colaboratori ai Institutului de Arheologie din Iași.

PE MARGINEA TEZAUROLUI MONETAR DESCOPERIT LA IAȘI (2002): EXPOZIȚIE, SIMPOZION, EDITARE

În anul 2002, în orașul Iași (pe strada Vasile Lupu, nr. 28), a fost descoperit unul dintre cele mai mari tezaure monetare de pe teritoriul României. Din acest impresionant depozit s-au recuperat aproape 15 000 de monede, adăpostite în opt vase, alte trei vase cu unelte din fier (conținând 118 fragmente), alături de 14 monede de aramă și una de argint, unelte din piatră, resturi de țesătură și numeroase fragmente ceramice (vase, cahle etc.). Materialul monetar aparținând acestui tezaur este cel mai consistent și cel mai spectaculos și cuprinde zeci de nominaluri de argint și de bilon, emise în variate spații monetare, fiind eșalonate de-a lungul a patru secole (XIV–XVII). Toate artefactele provenind din această descoperire au fost restaurate, conservate, studiate și valorificate științific, pe parcursul a patru ani (2003–2006), de o amplă echipă interdisciplinară, coordonată de către domnul dr. Virgil Mihailescu-Bîrliba. În toată această perioadă, materialele arheologice și numismatice s-au aflat în custodia Institutului de Arheologie din Iași, pentru ca, ulterior, să revină proprietarului de drept, Complexul Muzeal Național „Moldova” Iași, care le-a achiziționat de la cel care le-a descoperit. Trebuie amintit faptul că studierea acestui tezaur s-a realizat în cadrul unui proiect de Grant CNCISIS (nr. 247/2004–2006), cu titlul *Implicațiile istorice ale descoperirii marelui tezaur de monede medievale de la Iași* (director de proiect – dr. Virgil Mihailescu-Bîrliba).

Momentul finalizării cercetării acestui impresionant depozit a fost marcat de organizarea unui amplu eveniment, găzduit de sala „Orest Tafrali” a Palatului Culturii din Iași, în data de 5 decembrie 2006. Manifestarea a fost una complexă, cuprinzând vernisajul expoziției „Marele tezaur monetar medieval al Moldovei”, lansarea volumului „The Great Coin Hoard of Iași” și lucrările Simpozionul „Marele tezaur monetar medieval descoperit la Iași”. Organizatorii acestei acțiuni au fost Institutul de Arheologie al Academiei Române – Filiala Iași, Complexul Muzeal Național „Moldova” Iași – Muzeul de Istorie a Moldovei și Centrul de Restaurare-Conservare, a Patrimoniului Cultural, alături de Editura Institutul European.

Prima parte a acestei manifestări, consacrată lansării volumului și vernisajului expoziției s-a bucurat de o atenție deosebită, atât din partea specialiștilor, cât și a publicului larg și a mass-mediei locale și naționale. Într-un cadru festiv, reprezentanții tuturor instituțiilor care au colaborat la studierea tezaurului și la organizarea evenimentului, au evidențiat, succint, diverse aspecte ale itinerariului acestei veritabile comori. În special, vorbitorii au apreciat „patriotismul” descoperitorului tezaurului, domnul Traian Periade, prin a cărui amabilitate, instituțiile statului au putut achiziționa o cantitate însemnată din compoziția inițială a acestui depozit. Reprezentanții Palatului Culturii au promis crearea unei Săli a Tezaurilor, al cărei nucleu l-ar putea reprezenta chiar această descoperire.

Expoziția inaugurată în sala „Orest Tafrali” a Palatului Culturii din Iași, a fost deschisă spre vizitare pe parcursul a două luni (5 decembrie 2006–5 februarie 2007). Dimensiunile impresionante ale tezaurului de la Iași, au necesitat o selecție riguroasă a artefactelor reprezentative provenind din această descoperire. Astfel, au fost expuse doar 153 de monede, în general emisiuni reprezentative pentru fiecare lot și vas în parte, dar și piese excepționale pentru peisajul monetar din Moldova. De asemenea, s-a acordat o atenție deosebită și altor categorii de materiale arheologice, aparent mai puțin spectaculoase: vasele cu monede și cele cu unelte din fier, piese aparținând depozitului de unelte, cahle, pietre de râșniță etc. Exponatele au fost însoțite de panori cu planșe explicative, conținând date importante despre contextul descoperirii, situația arheologică, procesul de restaurare și conservare a materialelor, precum și alte numeroase informații de specialitate.

Cu această ocazie a fost lansat volumul *The great medieval coin hoard of Iași (historical significance of the great medieval coin hoard of Iași – 2002)*, Ed. Institutul European Press, Iași, 2006, 520 p.+ 36 planșe – coordonat și editat de către dr. Virgil Mihailescu-Bîrliba și tradus de către domnii Adrian și Norbert Poruciuc. Participanții au apreciat pozitiv promptitudinea cu care s-a reușit valorificarea științifică, într-o limbă de circulație internațională, a unei descoperiri numismatice și arheologice de asemenea dimensiuni. S-a evocat, în acest sens, cazul unora dintre marile tezaure monetare, descoperite în România, care au rămas în uitare, vreme de zeci de ani, în depozitele muzeelor. Lucrarea conține 22 de studii, consacrate descrierii, catalogării, analizei și interpretării tuturor artefactelor din tezaur. Semnatarii acestora sunt reputați specialiști în diverse domenii ale cercetării științifice, dar și mulți tineri, aflați la început de drum. Atrage atenția preocuparea editorului de a oferi o perspectivă cât mai completă asupra acestei descoperiri, prin apelul la rezultatele cercetărilor interdisciplinare. Trebuie amintit că suportul financiar necesar apariției acestei lucrări a fost asigurat prin Grantul CNCSIS de care am amintit anterior.

În cea de-a doua parte a zilei s-au desfășurat lucrările Simpozionului Național „Marele tezaur monetar medieval descoperit la Iași”. Din păcate, această ultimă parte a manifestării, susținută tot în sala „Orest Tafrali”, s-a realizat numai cu participarea specialiștilor. Seria comunicărilor științifice a fost deschisă de către dr. Virgil Mihailescu-Bîrliba (*Istoricul și semnificația descoperirii*), care a prezentat întregul istoric al descoperirii tezaurului, admitând, cu sinceritate, că trebuie păstrată o prudență justificată privitoare la condițiile de descoperire și numărul real al monedelor din acest depozit. Rezultatele investigației arheologice, efectuate de către specialiștii de la Institutul de Arheologie din Iași, în perimetrul în care au fost descoperite primele vase cu monede, au fost comunicate de către Costică Asăvoaie, George Bilavski și Cecilia Stoian-Symonds (*Cercetarea arheologică*). Din păcate, au existat numeroși factori obiectivi și subiectivi, precum condițiile meteorologice nefavorabile, starea terenului, stadiul construcției și chiar atitudinea proprietarului terenului și a unora dintre muncitori, care au făcut imposibilă recuperarea tuturor informațiilor privind contextul arheologic al depunerii.

Toate materialele arheologice provenind din această descoperire au fost prezentate de către Costică Asăvoaie și George Bilavski (*Despre materialele arheologice*). Autorii au insistat, în special, asupra olăriei tezaurului, pe care au împărțit-o, din punct de vedere al pastei, în trei mari categorii: ceramica albă, din caolin, ceramica roșietică și ceramica cenușie sau neagră. Deosebit de interesante s-au dovedit și considerațiile cu privire la depozitul de obiecte din fier. Deși cele 118 fragmente recuperate se aflau într-o stare avansată de oxidare, s-a reușit identificarea unor obiecte de uz casnic sau meșteșugăresc, majoritatea ieșite din uz încă din momentul depozitării lor.

Următoarele trei comunicări au abordat, în exclusivitate, materialul monetar provenind din această descoperire. Dr. Ernest Oberländer-Târnoveanu (*Despre monedele moldovenești*) încearcă să explice prezența inedită a unei emisiuni datate în ultima parte a domniei lui Petru I (în jurul anului 1390), în compoziția acestui tezaur încheiat în cursul secolului al XVII-lea. Numismatul bucureștean apreciază că această monedă ar fi putut fi recuperată, întâmplător, dintr-o descoperire izolată sau dintr-un tezaur, fiind asimilată pieselor poloneze de 1 ½ groși și reintrodusă în circulație, în contextul „foamei de numerar” de argint din Moldova, în cursul secolului al XVII-lea. Proprietarul tezaurului ar fi acumulat fără nici o restricție, orice fel de monede disponibile pe piață, urmărind să adune doar cât mai mult metal prețios.

Divergentele de opinii pe marginea interpretării structurii și semnificației aceste descoperiri au fost ilustrate de două dintre comunicări, susținute de Viorel M. Butnariu (*Considerații preliminare despre descoperirile monetare de la Iași*) și Lucian Munteanu (*Structura descoperirii monetare*). Dr. V. M. Butnariu identifică cel puțin trei acumulări distincte în compoziția depunerii de la Iași, prima din ele, corespunzătoare vaselor 1, 2, 7, a doua, vaselor 5–6 și ultima, reprezentată de vasul nr. 8. Autorul acestor rânduri consideră că este vorba despre un singur tezaur de monede, alcătuit din două structuri monetare distincte, cvasi-contemporane (prima structură corespunde vaselor 5 și 6, iar cea de-a doua, vaselor 7 și 8). De asemenea, cele două structuri identificate în tezaurul de la Iași prezintă analogii vizibile cu depozitele de circulație de tip A și B, de pe teritoriul Moldovei, în diferite faze de formare a acestora.

Ultimele comunicări prezintă rezultatele unor investigații interdisciplinare asupra unor aspecte diverse ale descoperirii de la Iași. Mădălin-Corneliu Văleanu (*Contextul geo-geografic*) a expus ample considerații asupra mediului natural și a habitatului uman specifice arealului în care a fost identificat depozitul. Date

interesante referitoare la restaurarea și compoziția monedelor au fost prezentate de către dr. Maria Geba, dr. Ana-Maria Vlad și dr. Mihai Croitoru (*Restaurarea și compoziția monedelor*). Procesul de curățare și restaurare a pieselor s-a petrecut, cu o promptitudine remarcabilă, în laboratoarele Centrului de Restaurare-Conservare din cadrul Complexului Muzeal Național „Moldova”. Într-o primă fază, monedele au fost dezlipite, apoi au fost tratate, diferențiat, în funcție de consistența stratului de coroziune. Analizele metalografice s-au realizat pe un eșantion destul de redus (doar 10 monede). Rezultatele obținute în urma acestor investigații au fost interpretate, comparativ, cu datele păstrate în documentele din epocă (Ordonanțe monetare). S-a observat că, în general, monedele analizate se încadrează în limitele prescrise de documentele monetare. Ultima comunicare, susținută de dr. Carmen Marian (*Despre fragmentele textile*) analizează resturile de țesătură descoperite în apropierea monedelor. Autoarea apreciază că cercetările întreprinse nu au furnizat date care să conducă la o încadrare cronologică certă a acestor fragmente textile arheologice: în epoca medievală sau într-o epocă ulterioară.

În final, apreciez că finalitatea organizării acestei manifestări a fost una complexă; ea s-a adresat specialiștilor, prin prezentarea rezultatelor cercetării tezaurului de la Iași, dar s-a încercat și aducerea acestui bun cultural inestimabil în mijlocul publicului.

LUCIAN MUNTEANU

STAGIU DE DOCUMENTARE LA RÖMISCH-GERMANISCHE KOMMISSION DE LA FRANKFURT AM MAIN (AUGUST 2006)

Urmare amabilei invitații a prof. dr. Siegmar von Schnurbein, director la Römisch-Germanische Kommission (=RGK) a Institutului Arheologic German de la Frankfurt am Main, între 1 și 31 august 2006 am beneficiat de un stagiul de documentare la prestigioasa instituție de cercetare din Germania. Avusesem ocazia să lucrez aici în mai multe rânduri, începând din 1974, bucurându-mă de ospitalitatea celor ce l-au precedat pe prof. dr. Siegmar von Schnurbein la conducerea Comisiei: Hans Schönberger (1972–1981) și Ferdinand Maier (1981–1990). Din păcate, de la ultima descindere, consumată în 1997, nu mi s-a mai ivit ocazia de a reveni la RGK, astfel că oportunitatea apărută în vara anului 2006 a fost cât se poate de binevenită.

Römisch-Germanische Kommission de la Frankfurt am Main aparține de Deutsches Archäologisches Institut (=DAI), institut de reputație internațională, cu activitate pe cât de dinamică, pe atât de exigentă. În anul 1829, aproape concomitent cu momentul în care la Roma se crea Institut de Correspondance Archéologique, înalte foruri politice și culturale germane au decis înființarea, tot în Cetatea Eternă, a Institutului Arheologic German, afișând mari ambiții pentru cercetarea antichității clasice. Sediul său central a fost fixat începând din 1833 la Berlin, pe atunci capitala Regatului Prusiei. Câteva decenii mai târziu, mai exact în 1874, a fost inaugurat și un institut arheologic la Athena, pentru ca în decursul secolului al XX-lea să se deschidă noi secții ale DAI la Kairo, Istanbul, Madrid, Bagdad, Teheran, Sanaa, Damasc, Lisabona și Ankara, în străinătate, și a altora, în Germania.

Vizând cu prioritate investigații în afara spațiului german, DAI a fost arondat din punct de vedere administrativ secției culturale a Ministerului de Externe. La prima vedere, această afiliere ridică suspiciuni, întrucât presupune o subordonare birocratică a unei instituții de știință și cultură în raport cu un organism politic, obediență care, de regulă, este păgubitoare pentru libera exprimare a concepțiilor savanților și artiștilor, limitându-le inițiativele în sfera creativității. În cazul concret la care ne referim, reglementările stabilite de-a lungul anilor au fost de natură să stăvilească sau măcar să limiteze amestecul neprofesionist al demnitarilor de stat în rosturile Institutului Arheologic German. Mai mult chiar, apartenența la Ministerul de Externe i-a asigurat consistente resurse financiare, disponibilități care, de obicei, nu sunt la îndemâna ministerelor cu atribuții stricte în sfera științifică. Pe de altă parte, Externele s-au dovedit eficiente în obținerea unor facilități în munca de cercetare a institutelor arheologice din subordine aflate în străinătate (Cf. G. Rodenwaldt, *Archäologisches Institut des Deutschen Reiches, 1829-1829*, Berlin, 1929; U. Jantzen, *Einhundert Jahre Athener Institut, 1874-1974 (Das Deutsche Archäologische Institut. Geschichte und Dokumente, 10)*, Mainz, 1986; *150 Jahre Deutsches Archäologisches Institut, 1829-1979. Festveranstaltungen und internationales Kolloquium 17-22 April 1979 in Berlin*, Mainz, 1981; *175 Jahre Deutsches Archäologisches Institut, 1829-2004. Bericht über die Festveranstaltungen in Berlin*, Berlin = *Archäologischer Anzeiger*, 2004, 2).

În scopul impulsivării săpăturilor arheologice în spațiul german, Institutul Arheologic Imperial din Berlin, în cooperare cu institutele înrudite de la Roma și Athena, a decis înființarea unei instituții cu profil asemănător și la Frankfurt am Main. Nucleul său se prefigurase încă din anul 1890, când, la inițiativa celebrului istoric și epigrafist al antichității Theodor Mommsen, se crease Comisia Limesului Imperiului, spre a impulsiiona studierea vestigiilor romano-germanice. Țeluri similare manifestau West-und Süddeutschen Verbandes für Altertumsforschung, constituită în aprilie 1900, dar și Römisch-Germanisches Zentralmuseum, mai cu seamă după preluarea direcției de către Karl Schumacher în 1900. Prin eforturile mai multor personalități implicate în investigarea antichității, în anul 1902 a fost creată RGK, căreia i s-a fixat drept reședință orașul Frankfurt am Main. Primul său director a fost numit Hans Dragendorff (1902–1911), căruia i-au

urmat personalități de frunte ale arheologiei germane, precum Friedrich Drexel, Gerhard Bersu, Ernst Sprockhoff, Werner Krämer, Hans Schönberger, Ferdinand Maier etc. Între membrii RGK s-au numărat nume ilustre, precum András Alföldi, Gustav Behrens, Kurt Bittel, Kurt Böhmer, Alfred von Domaszewski, Max Ebert, Rolf Hachmann, Bernhard Hänsel, Herbert Jahnkuhn, Hans-Jörg Kellner, Wolfgang Kimmig, Georg Kossack, Walter Meier-Arendt, Oswald Menghin, Gero von Merhart, Vladimir Miložčić, Hermann Müller-Karpe, Hermann Parzinger, Harald von Petrikovits, Karl Schuchhardt, Karl-Wilhelm Struve, Wilhelm Unverzagt, Egon Wamers, Ludwig Wamser, Joachim Werner, Theodor Wiegand etc.

Inițial, activitatea Comisiei a fost focalizată spre obiective aparținând perioadei romane din lumea germană, dar s-a diversificat foarte mult în decursul deceniilor, atât spațial cât și temporal, în sensul că a abordat teme aferente unui diapazon cronologic vast, ce debutează cu preistoria și se termină cu evul mediu. În anul 1927, municipalitatea orașului Frankfurt am Main a oferit gratuit Comisiei o clădire plasată lângă renumita Grădina Palmierilor (Palmengarten), dar edificiul a fost distrus în cel de-al Doilea Război Mondial în cursul bombardamentelor din primăvara anului 1944. Noul sediu al RGK, auster, dar spațios și funcțional, cuprinzând o clădire cu trei niveluri și mai multe anexe (Fig. 1/1), a fost inaugurat în 1956. Personalitatea așezământului din metropola de pe Main nu a fost însă conferită de ansamblul arhitectural, ci de performanțele științifice, materializate în săpături de amploare în obiective de îndubitabilă relevanță de pe teritoriul Germaniei și dincolo de fruntariile sale, antrenând cooperări cu caracter interdisciplinar cu specialiști din numeroase țări, și, pe de altă parte, în organizarea exemplară a uneia din bibliotecile cele mai vaste cu profil arheologic din întreaga lume.

Dintre șantierele de pe cuprinsul teritoriului german, ce au furnizat rezultate de notorietate internațională, un loc de frunte ocupă cele inițiate începând din 1956 în *oppidum*-ul celtic de la Manching de lângă Ingolstadt, unde – din rațiuni de fluidizare a săpăturilor și a prelucrării materialelor rezultate – a fost creat un centru special de cercetare adiacent Comisiei. De asemenea, extrem de fructuoase s-au dovedit în ultimii ani cercetările arheologice întreprinse în așezarea eneolitică (cultura Butmir) de la Okolište din Bosnia-Herțegovina, cele din monumentele funerare aferente culturii megalitice din Vale de Rodrigo din Portugalia, în așezarea fortificată din epoca bronzului și a fierului corespunzătoare perioadei preceltice de la Dünsberg, din castrul și orașul roman de la Waldgirmes (Lahnau), părăsit după dezastrul lui Varus din Pădurea Teutoburgică, *villa rustica* romană prevăzută cu moară de la Ingolstadt – Etting, din fortificația Iatrus–Krivina (Bulgaria) de pe Dunăre, din perioada romano-bizantină și din vremea Primului Țarat bulgar, în necropolele de la Tauberbischofsheim–Dittigheim din Württemberg și Pilsting – Peigen din Niederbayern din secolele V–VIII, corespunzătoare perioadei mijlocii a migrațiilor triburilor germane. În anii anteriori, RGK s-a implicat în colaborarea cu forurile arheologice din Franța în săpăturile arheologice din celebra așezare de la Alesia, ultimul bastion de rezistență a lui Vercingetorix în fața legiunilor romane comandate de Iulius Caesar (Cf. S. v. Schnurbein, *Abriss der Entwicklung der Römisch-Germanischen Kommission unter den einzelnen Direktoren von 1911 bis 2002*, în *Bericht der Römisch-Germanischen Kommission*, 82, 2001, p. 137–289; N. Müller-Scheessel, K. Rassmann, S. v. Schnurbein și S. Sievers, *Die Ausgrabungen und Geländeforschungen der Römisch-Germanischen Kommission*, în *ibidem*, p. 291–361; K. Rassmann, K.-F. Rittershofer și S. v. Schnurbein, *Die Veröffentlichung der Römisch-Germanischen Kommission*, în *ibidem*, p. 363–394; S. v. Schnurbein și S. Sievers, *Bericht über die Tätigkeit der Römisch-Germanischen Kommission in der Zeit vom 1. Januar bis 31. Dezember 2002*, în *Bericht der Römisch-Germanischen Kommission*, 82, 2001, p. 343–372; *Römisch-Germanische Kommission des Deutschen Archäologischen Instituts*, Frankfurt am Main, 1, 2004; S. v. Schnurbein, *Aufgaben und Forschungsschwerpunkte der Römisch-Germanischen Kommission*, în *175 Jahre Deutsches Archäologisches Institut...*, 2004, p. 50–54).

RGK dispune de un personal de cercetare de înaltă calificare, cu performanțe profesionale de notorietate mondială, extrem de receptiv la metodologia investigațiilor cu caracter pluridisciplinar, interesat în gestionarea unor proiecte de anvergură cu largă participare internațională, condus cu tact și abilitate de prof. dr. Siegmund von Schnurbein (director prim) și dr. Susanne Sievers (director adjunct). Din colectivul de la RGK se mai evidențiază dr. Uta von Freeden, dr. Philine Kalb, dr. Gabriele Rasbach, dr. Knut Rassmann, dr. Karl-Friedrich Rittershofer, dr. Gerda Sommer von Büllow.

RGK contează pe peste 40 de angajați, având diverse atribuții. Spre deosebire de situația institutelor de cercetare est-europene, aici, ca și în alte institute din Occident, nu numărul cercetătorilor este preponderent, ci acela al personalului auxiliar, care facilitează și sprijină plener valorificarea muncii științifice. Între angajații temporari de la RGK, cu responsabilități legate de proiectul aferent șantierului de la Waldgirmes, am întâlnit

pe dr. Alexandru Popa, fost doctorand la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași și conferențiar la Universitatea de Stat din Chișinău, care, prin seriozitate și rigoare profesională, se bucură de o bună apreciere a colegilor și a conducerii unității de cercetare din Frankfurt am Main.

În vreme ce prezența la serviciu a salariaților institutelor de cercetare din domeniul ramurilor umaniste din estul și sud-estul Europei nu este îndeobște reglementată riguros, pentru personalul științific și auxiliar de la RGK și de la alte așezăminte cu profil asemănător din Germania și alte țări vest-europene s-a adoptat un sistem de înregistrare a timpului de sosire și plecare a angajaților cu ajutorul cartelelor magnetice, chiar în condițiile de deosebită conștiinciozitate și responsabilitate.

Prestigiul RGK – o adevărată placă turnantă a arheologiei mondiale – a fost în mare parte clădit și datorită faptului că dispune de o înzestrare de excepție a bibliotecii, la sfârșitul anului 2004, ea aflându-se în posesia a circa 130 000 de volume. Pentru domeniul pro- și protoistoriei, biblioteca institutului de la Frankfurt are faima de a fi cea mai dotată din întreaga lume. Din punct de vedere geografic, centrul ei de greutate gravitează spre spațiul european situat la nord de Alpi, de la Atlantic la Marea Neagră. Dintre bibliotecile din subordinea DAI, ea este devansată ca număr de volume doar de aceea de la Institutul Arheologic German din Roma, fiind însă mai bogată decât biblioteca de la sediul central al DAI.

Pentru dotarea sa, biblioteca de la RGK a beneficiat în perioada interbelică de sprijinul special oferit de Notgemeinschaft der Deutschen Wissenschaft, iar după război de acela și mai generos acordat de Deutsches Forschungsgemeinschaft. O mare parte din literatura trebuincioasă este procurată prin schimbul cu prestigioasele periodice pe care le editează: *Bericht der Römisch-Germanischen Kommission* și *Germania*, cel dintâi din 1905 (inițial – din 1905 în 1909 – cu titlul *Bericht über die Fortschritte der Römisch-Germanischen Forschung*), iar cel de-al doilea începând din anul 1917.

Biblioteca scotează pe circa 750 parteneri de cooperare din Europa și din celelalte continente. Considerăm meritoriu faptul că în privința numărului de exemplare din cele două reviste, figurând în cota de schimb destinată străinătății, România se situează pe locul al nouălea, devansând net țări cu vechi tradiții în domeniul arheologiei, precum Suedia, Cehia, Rusia și Olanda.

Consistența fondului de carte al bibliotecii de la RGK, organizarea sa remarcabilă și, nu în ultimul rând, atitudinea amicală a colegilor germani au reprezentat un pol de atracție pentru cercetătorii din întreaga lume. După 2000, RGK a fost vizitat anual în medie de peste o sută de specialiști din străinătate, între aceștia numeroși specialiști ai fundațiilor Alexander von Humboldt și Deutscher Akademischer Austauschdienst și ai DAI-ului. Între anii 2000 și 2004, spre exemplu, au sosit aici oaspeți din 37 de țări, predominând cei din Polonia și Franța. Arheologilor din diverse institute, universități și muzee din România, inclusiv de la Institutul de Arheologie și de la Facultatea de Istorie a Universității „Al. I. Cuza” din Iași, li s-a acordat, de asemenea găzduire la RGK (Cf. *Römisch-Germanische Kommission des Deutschen Archäologischen Instituts*, Frankfurt am Main, 2, 2005, p. 2–6).

În afara schimbului dintre *Arheologia Moldovei* și *Bibliotheca Archaeologica Iassiensis*, pe de o parte, și *Germania* și *Bericht der Römisch-Germanischen Kommission*, pe de altă parte, s-au angajat anumite forme de colaborare între personalul științific de la RGK și cel de la Institutul de Arheologie din Iași. Între altele, dr. Ion Ioniță a fost cooptat în echipa ce se preocupă de realizarea unui proiect de cercetare coordonat de RGK, incluzând corpusul importurilor romane în Barbaricum european. La rândul său, prof. dr. Siegmund von Schnurbein, care a participat la mai multe manifestări științifice din România, a vizitat și Institutul în urmă cu câțiva ani, conferențind la Goethe – Centrum asupra rezultatelor propriilor săpături în centrele romane din jumătatea meridională a Germaniei. Pentru fructuoasa sa activitate pe tărâm științific și pentru maniera amiabilă adoptată în raporturile cu colegii de breaslă ieșeni și din celelalte centre academice românești, Consiliul Științific al Institutului de Arheologie din capitala Moldovei i-a conferit în anul 2003 titlul de *membre de onoare* al Institutului.

În ceea ce mă privește, mi-am propus ca în perioada stagiului de documentare la Frankfurt am Main să-mi completez baza informativă în mai multe direcții, atât pentru teme de cercetare aflate în prezent într-o fază avansată de finalizare, cât și pentru acelea care urmează să fie elaborate în anii următori. Mai concret, am fost interesat să iau cunoștință de literatura de specialitate apărută în ultimii ani sau mai demult, inaccesibilă în bibliotecile publice din România, referitoare la raporturile spațiului carpato-danubian cu regiunile din centrul, estul și sud-estul Europei, la dinamica pendulărilor demografice, la tipologia și cronologia unor vestigii arheologice, la transformările înregistrate în cadrul ritului de înmormântare în perioada târzie a marilor

migrații și în evul mediu timpuriu, dar și la metodologiile moderne de cercetare și periodizare din domeniul arheologiei medievale.

Concomitent, am avut utile confruntări de opinii cu colegii de la RGK: prof. dr. Siegmar von Schnurbein, dr. Karl-Friedrich Rittershofer, dr. Gabriele Rasbach, dr. Alexandru Popa, cu fostul director de la RGK, Ferdinand Maier, bibliotecara șefă Annika Ihben fiindu-mi de ajutor în reperarea literaturii de specialitate mai greu abordabilă. Discuții interesante pe diverse teme profesionale am purtat și cu oaspeții temporari de la RGK: prof. dr. Mária Novotná de la Bratislava, dr. Sigríd Dušek de la Weimar, dr. Ruth Megaw și prof. dr. Vincent Megaw de la Adelaida / Australia și cu dr. Sergiu Musteață, conferențiar la Institutul „Ion Creangă” din Chișinău, fost doctorand al Universității „Al. I. Cuza” din Iași.

De la prof. dr. Siegmar von Schnurbein am putut să aflu detalii în legătură cu finalizarea ambițioaselor proiecte ale instituției pe care o dirijează, altele decât cele consemnate în amănunțitele rapoarte publicate anual în periodicele Comisiei. Domnia sa și-a expus și opiniile în legătură cu perspectivele arheologiei germane, care în prezent dispune de profesioniști nu numai excelent pregătiți profesional, dar și cu admirabile valențe manageriale, de talia lui Jan Bemann, Sebastian Brather, Falko Daim, Svend Hansen, Hermann Parzinger, Wolfram Schier etc. Mult mai puțin optimist s-a arătat interlocutorul meu în ceea ce privește urmările pe termen lung ale așa-numitului sistem Bologna, aflat în curs de implementare generalizată în unitățile de învățământ superior din Europa. I-am împărtășit întru totul aceste temeri, întrucât găsesc păgubitor să se abjure iresponsabil structuri și norme ale învățământului universitar pretutindeni omologate, cu vechi și imprescriptibil prestigiu, numai de dragul de a se adopta elemente noi, eventual eficiente din punct de vedere economic, dar nu și din perspectiva calității. De altfel, cameleonizarea după anumite prototipuri americane, din păcate nu după cele cu adevărat valoroase – pe care societatea de dincolo de Ocean nici nu concepe să le abandoneze –, în spiritul unei globalizări pripite, nu poate conduce în esență decât spre depersonalizare spirituală și spre degradarea identităților culturale.

Sejurul petrecut în orașul natal al lui Goethe a fost folosit spre a revedea ansamblul arhitectural Römer, care a servit drept primărie a centrului citadin încă de la sfârșitul evului mediu și loc al festivităților organizate cu prilejul alegerii monarhilor Sfântului Imperiu Romano-German (fig. 1/2), mai multe biserici medievale și câteva din admirabilele muzee diseminate pe malurile râului Main (Museum für Angewandte Kunst, Deutsches Architektur Museum, Jüdisches Museum etc.), ce oferă o autentică instruire, dar și delectare intelectuală.

Pentru propriile rosturi profesionale, mai profitabilă a fost examinarea exponatelor de sculptură în lemn și piatră din antichitatea târzie și zorii evului mediu din patrimoniul deținut de Liebieghaus – Museum alter Plastik, adăpostit în vila baronului Heinrich von Liebieg, fabricant de textile de Boemia și mare iubitor de artă.

Foarte instructive au fost, de asemenea, prospectările de la Museum für Vor- und Frühgeschichte, atât pentru diversitatea și valoarea exponatelor, cât și pentru reîntâlnirea cu directorul instituției, prof. dr. Egon Wamers, specialist de marcă pentru arheologia medievală timpurie și organizator dinamic și competent al așezământului muzeal din metropola de pe Main. Nucleul său inițial a constituit-o Archäologische Abteilung din cadrul Historisches Museum, fondat în anul 1878, secție care a devenit autonomă în anul 1937, sub numele de Museum für Heimische Vor- und Frühgeschichte, fiind amplasat într-o mănăstire dominicană. Acest lăcaș fiind distrus prin bombardamentele de la sfârșitul celui de-al Doilea război mondial, muzeul – care din 1956 a preluat numele actual – a dobândit găzduire într-un alt stabiliment monahal, de data aceasta al carmeliților, căruia i s-a atașat o construcție modernă multifuncțională (fig. 1/3). Refugiat în Occident din Palestina, în a doua jumătate a secolului al XIII-lea Ordinul carmelit și-a ridicat un lăcaș și în Frankfurt am Main, acesta, după adaosuri și rețușuri suferite de-a lungul veacurilor, fiind cedat autorităților locale pentru a-i da o destinație muzeală. După o estimare realizată în urmă cu două decenii, Museum für Vor- und Frühgeschichte dispunea atunci de 28000 numere de inventar, care au crescut constant și în anii din urmă (Cf. W. Meier-Arendt, *Das Museum für Vor- und Frühgeschichte und seine Sammlungen*, în *Museum für Vor- und Frühgeschichte Frankfurt am Main*, Frankfurt am Main, 1989, p. 18-22; E. Wamers, *Vom Berge Karmel zum Karmeliter-Hügel. Zur Geschichte der Karmelitenkirche Frankfurt am Main*, în *ibidem*, p. 23-33).

Stagiul de documentare în orașul de pe Main a fost completat la Biblioteca Centrală a Universității „Johann Wolfgang Goethe”, precum și la Biblioteca Departamentului de Istorie din cadrul aceleiași unități de învățământ, ambele beneficiare ale unui fond de carte foarte bogat.

1

2

3

Fig. 1. Frankfurt am Main. 1 – Clădirea principală de la Römisch-Germanische Kommission des Deutschen Archäologischen Instituts; 2 – Römer; 3 – Museum für Vor- und Frühgeschichte.